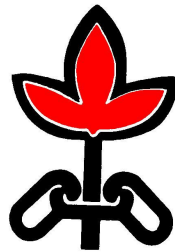

**İNSAN
HAKLARI
DERNEĞİ**

**2008 YILI
KANUNLA
İHTİLAF A DÜŞEN
ÇOCUKLAR
RAPORU**

1986

İnsan, Haklarıyla İnsandır.

Mayıs 2009

**2008 YILI
KANUNLA İHTİLAF A DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU**

İÇİNDEKİLER

1. KANUNLA İHTİLAF A DÜŞEN ÇOCUKLAR	3
2. ÇOCUKLAR İÇİN ADALET GİRİŞİMİ	3
2.1. Girişim Ne Yaptı	3
2.2. TBMM'de Yapılan Görüşmeler	4
3. ÇOCUK YARGILAMASI SORUN TESPİTİ.....	4
3.1 Kanunla İhtilafa Düşen Çocuklara İşleyen Yasal Süreç	4
3.2. Talep Edilen Cezalar	4
3.2.1. Diyarbakır'da 2008'de Yargılanan 12–18 Yaş Arası Çocuklar	5
3.2.2. Adana'da 2008'de Yargılanan 12–18 Yaş Arası Çocuklar	31
3.2.3. Van 2008'de Yargılanan 12–18 Yaş Arası Çocuklar	50
3.3. Ulusal ve Ulusal Üstü Belgelere Göre Çocukların Durumu / Mevcut Uygulamalar	54
3.4. Çocuklara uygulanan sevk maddeleri Anayasa'ya aykırıdır!	56
3.4.1. Anayasanın 90. Maddesinin Değerlendirilmesi;.....	57
3.4.2. Anayasanın 10. Maddesi Çerçevesinde;	58
3.4.3. Anayasanın 17. maddesi Çerçevesinde;	59
3.4.4. Anayasanın 36. Maddesi Çerçevesinde;	60
3.4.5. Anayasanın 37. Maddesi Çerçevesinde;	61
4. UZMAN GÖRÜŞÜ/ Muayene ve Raporlara İlişkin Bilgiler	64

1. KANUNLA İHTİLAF A DÜŞEN ÇOCUKLAR

Diyarbakır'da 28 Mart 2006'da meydana gelen olaylar bir anda Diyarbakır'dan Batman'a, Mardin, Şırnak, Van, Hakkari ve ilçelerine sıçramıştır. Diyarbakır'da resmi rakamlara göre 400, gayri resmi rakamlara göre ise 700 civarında çocuk gözaltı birimlerinde insanlık dışı uygulamalara maruz kalmıştır. Diğer illerde de işkence ve kötü muamele iddiaları dillendirilmiştir. Bu çocuklardan birçoğu tutuklanmış, haklarında çeyrek yüzyıla yakın cezalar istenmiştir. Bu arada TMK'da değişiklik meydana gelmiş, yerel mahkemelerin çocuklar aleyhinde verdiği cezalar temyiz amacıyla Yargıtay'a gönderilmiş, Yargıtay'dan da Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gitmiş, orada karar çocuklar aleyhine onanıp yürürlüğe girmiş, böylece taş atan veya zafer işareti yapan bir çocuğa 25 yıl uygulaması başlamıştır. Polise taş atmanın 25 yıla cezalandırılmasının adalet duygusunu zedelediğine dair toplumsal tepki önce Diyarbakır'da sonra da Türkiye'nin birçok ilinde ortaya çıkmıştır.

2. ÇOCUKLAR İÇİN ADALET GİRİŞİMİ

Çocuklara reva görülen bu uygulamalar ve verilen cezalar başta ailelerin, çocukları savunan avukatların, İHD başta olmak üzere diğer insan hakları örgütleri ile çocuk odaklı çalışmalar yapan STK'ların, baroların, aydınların, köşe yazarlarının kısaca tüm kamuoyunun vicdanını rahatsız etmiştir. Peş peşe tüm ulusal gazetelerde yazılar, makaleler yazılmaya bu konuda başta Diyarbakır olmak üzere Ankara, İstanbul, İzmir, Adana gibi illerde toplantılar, basın açıklamaları yapılmaya başlanmış tepkiler bir anda çığ gibi büyümeye başlamıştır. Diyarbakır'da Çocuklar İçin Adalet Girişimi adıyla bir girişim oluşmuş, www.cocuklaraadalet.com sitesi kurulmuş, hem Türkiye'de hem de yurt dışında çok fazla ilgi gören siteye 4.000'den fazla aydın imza vermiş olup imza verenlerin sayısı gittikçe artmaktadır.

2.1. Girişim Ne Yaptı

Çocuklar İçin Adalet Girişimi, aileler ile İHD'nin de içerisinde yer aldığı İnsan Hakları Ortak Platformu'nun (İHOP) girişimleriyle oluştu, daha sonra diğer STK'ların desteğiyle büyüdü. Şimdi Türkiye'de Girişim İçinde yer alan veya aktif destek sunan kurumların sayısı 20'nin üzerindedir. Girişim bir web sayfası oluşturdu. İmza kampanyası yaptı. Diyarbakır'da birçok STK'yı, kurumu ziyaret etti. Birçok kişi ve kurma bilgilendirme yazılarını e-mail ile ilettiler. Duruşmalara aktif çağrı yaparak, Ankara ve İstanbul'dan çocuk hakları aktivistin katılımını sağladı. Duruşmalarda ailelerin yanında olarak onlarla dayanışma içinde oldu. Tutuklu olan çocuklara dair Diyarbakır E tipi cezaevi önünde ve Diyarbakır Adliye binası önünde basın açıklaması yaptı. Girişim DTP Diyarbakır Milletvekillerini ziyaret etti onlara dosya sundu.

DTP Şırnak Milletvekili Sevahir Bayındır, çocukların Terörle Mücadele Yasası kapsamında çıkarılmasını öngören kanun teklifini TBMM Başkanlığına sundu. DTP Diyarbakır Milletvekili Selahattin Demirtaş, 2006-2007 yıllarında yapılan yargılamalara ilişkin yazılı soru önergesine cevap veren Adalet Bakanı Şahin, Terörle Mücadele Kanunu kapsamında 2006 ve 2007 yıllarında toplam 4 bin 784 dava açıldığını bildirdi.

Şahin bu **davalarda 737'si çocuk** olmak üzere toplam 11 bin 720 kişinin yargıldığını kaydetti. Şahin, aynı dönemde, suç işlemek amacıyla örgüt kurma, örgüt üyeliği ve örgüt propagandasını düzenleyen TCK'nın 220. maddesi kapsamında toplam 2 bin 469 dava açıldığını, bu davalarda **422'si çocuk** toplam 17 bin 510 kişi yargıldığını bildirdi. 2006 ve 2007 yıllarında TCK'nın silahlı örgüt kurmak ve yönetmek suçunu düzenleyen 314. maddesi kapsamında toplam 2 bin 239 dava açıldığını kaydeden Şahin, bu **davalarda 413'ü çocuk** toplam 6 bin 582 kişi yargıldığını belirtti.

2006- 2007 Yıllarında;

TMK 737 Çocuk

TCK 220 422 Çocuk

TCK 314 413 Çocuk olmak üzere toplam 1572 çocuk yargılanmıştır. 2008 yılında ise tam bir araştırma yapılmamış olup Diyarbakır'da 305 çocuk bu üç maddeden dolayı kanunla ihtilafa düşmüştür. 15 Şubat 2009 olaylarında bölgede gözaltına alınan, kanunla ihtilafa düşen çocuk sayısı 50'nin üzerindedir.

2.2. TBMM'de Yapılan Görüşmeler

Girişim üyeleri TBMM'de grubu olan dört partiyle görüşmek ve hazırlanan raporu onlara verilmek üzere girişimde bulunmuştur. Bu amaçla 18 Şubat 2009'da AKP Grup Başkan Vekili Nihat Ergün, CHP Grup Başkan Vekili Hakkı Suha Okay, DTP Diyarbakır milletvekili Gültan KIŞANAK ile görüşmeler gerçekleşmiştir. MHP Grup Başkan Vekili Yurt dışında olduğundan görüşme yapılamamış, kendilerine rapor bırakılmıştır. Girişim heyeti ayrıca AKP Milletvekili ve Çocuk Hakları İzleme Komisyonu Başkanı olan Prof. Dr. Cevdet ERDİL ile görüşmüş ve gerekli olan kanuni değişikliklerin yapılmasını ve duyarlılığın artırılmasını talep etmiştir.

3. ÇOCUK YARGILAMASI SORUN TESPİTİ**3.1 Kanunla İhtilafa Düşen Çocuklara İşleyen Yasal Süreç**

Toplumsal olaylarda bulunan çocuklara müdahale edecek birimin çocuk Şube müdürlüğüne bağlı çocuk olması, tutulduğu yerin çocuk şube müdürlüğü olması, ifadesinin çocuk birimine bağlı çocuk savcısı tarafından alınması, sosyal hizmet uzmanları ve avukatlarının hazır bulundurulması, tutuklamanın ilk değil en son tedbir olarak ele alınması ve çocuğun yararı ilkesinin gözetilerek süreçler tüketilmesi gerekirken hem ulusal mevzuattaki düzenlemelerin hem de ulusal üstü belgelerdeki çocuk lehine düzenlenmiş mevzuatın hiç değerlendirilmeye alınmayarak Terörle Mücadele kanununun baz alınması, başta Anayasa ve Çocuk Koruma Kanunu ile BM. Çocuk Hakları sözleşmesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırıdır.

3.2. Talep Edilen Cezalar

Toplumsal olaylarda kanunla ihtilafa düşen çocuklara karşı; TCK 220. maddesine göre örgüt suç işlemek amacıyla örgüt kurma ve örgüt üyeliğini düzenleyen madde ile **2 yıldan 6 yıla** kadar hapis, TCK 314/2, ile **5 yıldan 10 yıla** kadar hapis, 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun 5. maddesi, hapis cezaları **1/2 oranında artırılma**, 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7/2. maddesi ile **1 yıldan 5 yıla kadar** hapis cezası, 2911 Sayılı Yasanın 33/c maddesinden de **5 yıldan 8 yıla** kadar hapis cezasıyla çocukların tecziyeleri istenmiştir. Zarar kamu malına verilmiş diye birçok olayda TCK'nın 152/1-a maddesi de uygulanmakta bu madde ile **cezanın iki katına kadar çıkarılması** istenmektedir.

3.2.1. Diyarbakır'da 2008'de Yargılanan 12–18 Yaş Arası Çocuklar

Diyarbakır Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi	63 ÇOCUK
Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi	107 ÇOCUK
Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi	51 ÇOCUK
Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi	58 ÇOCUK
TOPLAM	279 ÇOCUK

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
1	4. Ağır Ceza Mahk.	2007/326	G. K.						
2	4. Ağır Ceza Mahk.	2007/326	S. T.						
3	4. Ağır Ceza Mahk.	2007/326	B. T.						
4	4. Ağır Ceza Mahk.	2007/326	Z. O.						
5	4. Ağır Ceza Mahk.	2007/326	H. O.						
6	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/589	A. Ö.	16					
7	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/63	M. O.	13					
8	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/597	M. S. T.	21.04.1991	TMK 7/2	28.10.2008 (3 Gün)	31.10.2008		
9	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/57	S.E.						
10	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/57	L. A.						

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
11	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/57	M. A.						
12	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/360	B. D.						
13	4. Ağır Ceza Mahk.	2008392	H. B.						
14	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/489	Ş. Ö.						
15	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/543	H. D.						
16	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/543	R. D.						
17	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/555	F. C.						
18	4. Ağır Ceza Mahk.								
19	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/433	A. A.						
20	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/367	F. A.						
21	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/367	İ. K.						
22	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/253	U. Ö.						
23	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/452	K. B.						
24	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/132	B. S.						
25	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/327	M. S.						

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
	Mahk.								
26	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/327	M.S.						
27	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/327	V. P.						
28	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/327	A. E.						
29	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/97	B. K.						
30	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/97	M. Ç.						
31	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/97	M. A.						
32	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/97	A. G.						
33	4. Ağır Ceza Mahk.	2007/419	S.A.						
34	4. Ağır Ceza Mahk.	2007/419	F. Ö.						
35	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/274	K. A.						
36	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/392	A. Ö.						
37	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/392	D. B.						
38	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/392	M. G.						
39	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/330	R. T.						

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
40	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/330	F. D.						
41	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/330	O. K.						
42	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/359	F.B.						
43	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/359	H. A.						
44	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/141	S.D.						
45	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/345	E. K.						
46	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/481	B. İ.						
47	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/489	K. B.						
48	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/489	C. B.						
49	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/379	M. S.						
50	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/542	M. B.						
51	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/402	V.K.						
52	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/419	E.Ş.						
53	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/405	S. Y.						
54	4. Ağır Ceza	2008/312	E. K.						

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
	Mahk.								
55	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/487	E. U.						
56	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/553	Ş. A.						
57	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/555	Ş.S.						
58	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/555	H.E.						
59	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/555	T. B.						
60	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/555	F.C.						
61	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/555	H. Z.	17					
62	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/408	Ş.Ö.	17					
63	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/519	M. A.	17					
64	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/179	E. Ş.	16					
65	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/561	Ş. Ç.	17					
66	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/586	T. A.	17					
67	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/586	E. K.	17					
68	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/581	M. B.	17					

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
69	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/409	R. S.	14					
70	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/592	Ö.K.	17					
71	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/575	C. K.	17					
72	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/593	H. A.	15					
73	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/604	Ö. Ç.	16					
74	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/566	S.Ö.	16					
75	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/184	M. K.	17					
76	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/569	G. Ş.	16					
77	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/379	Ş.T.	15					
78	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/4	Y. K.	17					
79	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/5	A. V.	16					
80	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/5	B. İ.	17					
81	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/5	C. D.	17					
82	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/5	E. A.	15					
83	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/5	M. P.	17					

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
	Mahk.								
84	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/5	H. A.	16					
85	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/5	E. Ö.	17					
86	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/5	H. A.	16					
87	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/5	O.B.	16					
88	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/9	L. Ç.	16					
89	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/2	M. D.	15					
90	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/6	D. R.	17					
91	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/32	E.T.	16					
92	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/32	T. G.	17					
93	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/32	H. K.	17					
94	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/32	S. F.	16					
95	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/34	M.E.	15					
96	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/36	H. B.	16					
97	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/37	S. A.	16					

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
98	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/45	M. Ö.	15					
99	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/47	S. A.	17					
100	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/47	Ö. Ö.	17					
101	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/49	N. Y.	17					
102	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/49	A. E.	17					
103	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/555	A. Ç.	15					
104	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/151	K.A.	12.07.1992	TCK 314/2 3713 Sy. 7/2 2911 Say. Yasaya Muh.	15, 16, 17.02. 2008 (3 GÜN)	18.02.2008	TUTUKLU	14.05.2009
105	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/151	Y.V.	10.01.1994	TCK 314/2 3713 Sy. 7/2 2911 Say. Yasaya Muh	15, 16, 17.02.2008 (3 GÜN)	18.02.2008 SERBEST		14.05.2009
106	4. Ağır Ceza Mahk.	2009/131	M.Ö.	25.09.1991	TCK 314/2 3713 Sy. 7/2 2911 Say. Yasaya	11.02.2009	12.02.2008	TUTUKLU	05.05.2009

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
					Muh.				
107	4. Ağır Ceza Mahk.	2008/131	P.İ.	02.11.1992	TCK 314/2 3713 Sy. 7/2 2911 Say. Yasaya Muh	11.02.2009	12.02.2008 SERBEST		05.05.2009
108	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	M. B.	14.08.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	17.02.2008– 21.03.2008	22.02.2008	05.03.2008	
109	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	İ. A.	10.01.1991	TCK m.314/2; TMK m.5, m:7/2	17.02.2008– 21.03.2008	22.02.2008	05.03.2008	
110	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	N. E.	04.06.1991	TCK m.314/2; TMK m. 5, m.7/2	17.02.2008– 21.03.2008	22.02.2008	05.03.2008	
111	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	S. P.	01.08.1991	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	17.02.2008– 21.03.2008	22.02.2008	05.03.2008	
112	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	M. E.	10.11.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	17.02.2008– 21.03.2008	22.02.2008	05.03.2008	
113	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	M. A.	02.02.1993	TCK m.314/2;	17.02.2008– 21.03.2008	22.02.2008	05.03.2008	

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
					TMK m.5, m.7/2				
114	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	C. R.	19	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	17.02.2008–21.03.2008	22.02.2008	05.03.2008	
115	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	A. Ö.	18	TCK m.314/2; TMK m. 5, m.7/2	17.02.2008–21.03.2008	22.02.2008	05.03.2008	
116	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	Ö. D.	02.02.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	17.02.2008–21.03.2008	22.02.2008	05.03.2008	
117	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	Y. K.	16	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	17.02.2008–21.03.2008	22.02.2008	05.03.2008	
118	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/584	S. T.	01.08.1991	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	20.10.2008 (3 gün)	24.10.2008	17.03.2009	02.06.2009
119	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/584	N.M.	08.09.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	20.10.2008 (3 gün)	24.10.2008	17.03.2009	02.06.2009
120	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/584	V. S.	01.03.1992	TCK m.314/2; TMK m.5,	20.10.2008 (3 gün)	24.10.2008	17.03.2009	02.06.2009

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
					m.7/2				
121	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/584	H. Y.	03.06.1991	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	20.10.2008 (3 gün)	24.10.2008	17.03.2009	02.06.2009
122	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/584	E.G.	27.03.1993	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	20.10.2008 (3 gün)	24.10.2008	17.03.2009	02.06.2009
123	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/584	C. B.	07.10.1991	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	20.10.2008 (3 gün)	24.10.2008	17.03.2009	02.06.2009
124	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/349	M.Ö.	17	TCK m.314/2, TMK m.5, m.7/2	17.02.2008– 20.02.2008	20.02.2008		
125	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/349	V. B.	17	TCK m.314/2, TMK m.5, m.7/2	17.02.2008– 20.02.2008	20.02.2008		
126	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/349	C. Ö.	17	TCK m.314/2, TMK m.5, m.7/2	17.02.2008– 20.02.2008	20.02.2008		
127	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/367	M. İ.	10.04.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	22.02.2008– 25.02.2008	25.02.2008		

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
128	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/367	Ş. Ö.	05.06.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	22.02.2008–25.02.2008	25.02.2008		
129	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/367	Ş. P.	01.01.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	22.02.2008–25.02.2008	25.02.2008		
130	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/367	H.Ş.	23.11.1990	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	22.02.2008–25.02.2008	25.02.2008		
131	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/367	M. Ç.	25.07.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	22.02.2008–25.02.2008	25.02.2008		
132	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/367	L. D.	25.12.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	22.02.2008–25.02.2008	25.02.2008	19.03.2009	
133	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/367	K.G.	01.04.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	22.02.2008–25.02.2008	25.02.2008		
134	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	S. U.	05.09.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2		23.03.2008		
135	5. Ağır Ceza	2008/348	A.E.	27.06.1991	TCK		28.02.2008		

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
	Mahk.				m.314/2; TMK m.5, m.7/2				
136	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	A.M.	23.08.1991	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2		01.03.2008		
137	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	A. D.	01.11.1991	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2		01.03.2008		
138	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	E. A.	01.03.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2		01.03.2008		
139	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	H. K.	27.08.2008	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2		01.03.2008		
140	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	M. S.	08.08.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2		09.03.2008		
141	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	A.S.	01.02.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2		09.03.2008		
142	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	M. S. D.	10.01.1992	TCK m.314/2;		09.03.2008		

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
					TMK m.5, m.7/2				
143	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	H. D.	05.02.1992	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2		23.03.2008		
144	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	A. E.	21.01.1991	TCK m.314/2; TMK m.5, m7/2		23.03.2008		
145	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	H. B.	20.02.1990	TCK m.314/2; TMK m.5, m7/2		01.03.2008		
146	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	S. D.	01.08.1990	TCK m.314/2; TMK m.5, m7/2		28.02.2008		
147	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	S. D.	20.05.1990	TCK m.314/2; TMK m.5, m7/2		28.02.2008		
148	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	A. G.	03.01.1991	TCK m.314/2; TMK m.5, m7/2		28.02.2008		
149	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	A. M.	01.02.1991	TCK m.314/2; TMK m.5,		28.02.2008		

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
					m7/2				
150	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	B. E.	05.05.1991	TCK m.314/2; TMK m.5, m7/2		01.03.2008		
151	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/348	A. İ.	05.03.1990	TCK m.314/2; TMK m.5, m7/2		09.03.2008		
152	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/361	H.A.	01.04.1990	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	17.02.2008-21.02.2008			
153	5. Ağır Ceza Mahk.	2008/364	H. D.	01.01.1990	TCK m.314/2; TMK m.5, m.7/2	20.03.2008-23.03.2008	23.03.2008		
154	5. Ağır Ceza Mahk.	2009/272	İ.D.	01.01.1993	TCK m. 314/2; TMK m 7/2 2911 Sayılı Muh.	15.02.2009	16.02.2009	TUTUKLU	04.06.2009
155	5. Ağır Ceza Mahk.	2009/272	S.T.	29.01.1994	TCK m. 314/2; TMK m 7/2 2911 Sayılı Muh.	15.02.2009	16.02.2009	TUTUKLU	04.06.2009
156	5. Ağır Ceza Mahk.	2009/272	A.A.	16.08.1992	TCK m. 314/2; TMK	15.02.2009	16.02.2009	TUTUKLU	04.06.2009

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
					m 7/2 2911 Sayılı Muh.				
157	5. Ağır Ceza Mahk.	2009/272	O.P.	28.08.1992	TCK m. 314/2; TMK m 7/2 2911 Sayılı Muh.	15.02.2009	16.02.2009 SERBEST		04.06.2009
158	5. Ağır Ceza Mahk.	2009/272	A.A.	07.06.1993	TCK m. 314/2; TMK m 7/2 2911 Sayılı Muh.	15.02.2009	16.02.2009 SERBEST		04.06.2009
159	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/500	B. A.						16.06.2009
160	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/407	C. E.						12.05.2009
161	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/407	M. İ.						12.05.2009
162	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/407	M.Y.						12.05.2009
163	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/501	B.K.						TMK 7/2 (6 Ay 20 Gün) Hükm. Açık. G.B. (3 Yıl Denetim Serbestliği)
164	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/501	E. B.						TMK 7/2 (6 Ay 20 Gün)

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
									Hükm. Açık. G.B. (3 Yıl Denetim Serbestliği)
165	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/510	M. Y.						11.06.2009
166	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/405	M.E.						
167	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/443	S. K.						
168	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/263	H. A.						
169	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/520	A. B.						
170	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/520	Ç. E.						
171	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/520	S. G.						
172	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/520	O.Ö.						
173	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/219	B. Ş.						16.06.2009
174	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/521	E. D.						
175	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/41	M. E.						20.05.2009
176	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/359	E. A.						20.05.2009
177	6. Ağır Ceza	2008/359	H. B.						20.05.2009

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
	Mahk.								
178	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/359	H. A.						20.05.2009
179	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/359	M. B.						20.05.2009
180	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/359	D.A.						20.05.2009
181	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/359	M. C.						20.05.2009
182	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/359	R. K.						20.05.2009
183	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/299	M. Ş.						02.06.2009
184	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/210	M. T.	07.08.1990	TCK Mad. 314/2, 5237 Sy. 7/2, 2911 Sayılı Yasaya Muh.	02.03.2008-03.02.2008	03.02.2008 SERBEST		09.06.2009
185	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/210	A. T.	16.01.1991	TCK Mad. 314/2, 5237 Sy. 7/2, 2911 Sayılı Yasaya Muh.	02.03.2008-03.02.2008	03.02.2008 SERBEST		09.06.2009
186	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/210	S.O.	26.04.1991	TCK Mad. 314/2,	02.03.2008-03.02.2008	03.02.2008 SERBEST		09.06.2009

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
					5237 Sy. 7/2, 2911 Sayılı Yasaya Muh.				
187	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/210	M. G.	05.03.1990	TCK Mad. 314/2, 5237 Sy. 7/2, 2911 Sayılı Yasaya Muh.	02.03.2008-03.02.2008	03.02.2008 SERBEST		09.06.2009
188	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/210	A.E.	26.06.1992	TCK Mad. 314/2, 5237 Sy. 7/2, 2911 Sayılı Yasaya Muh.	02.03.2008-03.02.2008	03.02.2008	TUTUKLU	09.06.2009
189	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/210	M.U.	10.09.1991	TCK Mad. 314/2, 5237 Sy. 7/2, 2911 Sayılı Yasaya Muh.	02.03.2008-03.02.2008	03.02.2008	TUTUKLU	09.06.2009
190	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/210	Ş. A.	10.02.1992	TCK Mad. 314/2, 5237 Sy.	02.03.2008-03.02.2008	03.02.2008	TUTUKLU	09.06.2009

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
					7/2, 2911 Sayılı Yasaya Muh.				
191	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/210	S.Ş.	10.01.1993	TCK Mad. 314/2, 5237 Sy. 7/2, 2911 Sayılı Yasaya Muh.	02.03.2008-03.02.2008	03.02.2008	TUTUKLU	09.06.2009
192	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/409	H. H. A.						
193	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/409	M. E.						
194	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/409	A. N.						
195	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/409	M. Z. Y.						
196	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/449	E. Ş.						05.05.2009
197	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/482	T. A.						08.05.2009
198	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/482	R. A.						08.05.2009
199	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/487	L. B.						12.05.2009
200	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/487	E. K.						12.05.2009

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
201	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/487	A. Y.						12.05.2009
202	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/487	O. B.						12.05.2009
203	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/403	A. Ç.						16.06.2009
204	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/623	M. B.						16.06.2009
205	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/263	L. T.						02.07.2009
206	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/263	Ö. B.						02.07.2009
207	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/263	S. O.						02.07.2009
208	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/263	A. A.						02.07.2009
209	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/263	C. B.						02.07.2009
210	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/263	A.T.						02.07.2009
211	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/219	M. T.						16.06.2009
212	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/320	F. Ö.						05.05.2009
213	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/75	Ş.O.						
214	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/359	B. Ç.						19.03.2009
215	6. Ağır Ceza	2008/299	K. D.						02.06.2009

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
	Mahk.								
216	6. Ağır Ceza Mahk.	2008/299	D. Ö.						02.06.2009
217	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/10	T.E.						
218	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/26	S.D.						
219	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/35	M.G.		TCK m.314				
220	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/42	E.G.						
221	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/47	R.P.		TMK m.7/2				
222	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/52	A.Y.		TMK m.7				
223	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/67	E.V.		TMK m.7				
224	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/67	S.Y.		TMK m.7				
225	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/67	C.G.		TMK m.7				
226	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/67	M.G.		TMK m.7				
227	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/67	R.Ç.		TMK m.7				
228	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/67	S.O.		TMK m.7				
229	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/67	R.A.		TMK m.7				

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
230	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/67	A.F.		TMK m.7				
231	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/67	B. B.		TMK m.7				
232	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/75	Ö. M.		TMK m.7				
233	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/78	R. K.		TMK m.7				
234	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/78	M. A. A.		TMK m.7				
235	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/87	M.K.		TMK m.7				
236	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	U.A.		TCK m.220				
237	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	Y.Y.		TCK m.220				
238	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	Z. N.		TCK m.220				
239	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	M.S. B.		TCK m.220				
240	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	M.E. Y.		TCK m.220				
241	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	İ. K.		TCK m.220				
242	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	S. D.		TCK m.220				
243	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	C. Ş.		TCK m.220				
244	Çocuk Ağır	2008/151	M. Y.		TCK m.220				

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
	Ceza Mahk.								
245	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	V. E.		TCK m.220				
246	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	E. B.		TCK m.220				
247	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	A. K.		TCK m.220				
248	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/151	B. K.		TCK m.220				
249	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/209	Ö. S.		TMK m.7				
250	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/209	Ş. A.		TMK m.7				
251	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/209	M. A.		TMK m.7				
252	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/209	Ş. B.		TMK m.7				
253	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/209	E. B.		TMK m.7				
254	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/209	V. D.		TMK m.7				
255	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	M. A.		TCK m.220				
256	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	M. K.		TCK m.220				
257	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	C. D.		TCK m.220				
258	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	M. K.		TCK m.220				

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
259	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	Ö. Ö.		TCK m.220				
260	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	A. C.		TCK m.220				
261	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	B. D.		TCK m.220				
262	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	D. D.		TCK m.220				
263	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	A.T.		TCK m.220				
264	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	M. A.		TCK m.220				
265	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	H.E.		TCK m.220				
266	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	M. C.		TCK m.220				
267	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/214	V. Ş.		TCK m.220				
268	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/216	S. B.		TCK m.220				
269	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/218	M. A.		TCK m.220				
270	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/218	M. K.		TCK m.220				
271	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/218	M. K.		TCK m.220				
272	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/218	Ö. Ö.		TCK m.220				
273	Çocuk Ağır	2008/218	A. C.		TCK m.220				

KANUNLA İHTİLAFI DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEME	DOSYA NO	ADI SOYADI	YAŞI	İSNAD EDİLEN SUÇ MADDESİ	GÖZALTI TARİHİ	TUTUKLAMA TARİHİ	TAHLİYE TARİHİ	KARAR VEYA DURUŞMA TARİHİ
	Ceza Mahk.								
274	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/218	D. D.		TCK m.220				
275	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/218	A.T.		TCK m.220				
276	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/218	M. A.		TCK m.220				
277	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/218	H. E.		TCK m.220				
278	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/218	M. C.		TCK m.220				
279	Çocuk Ağır Ceza Mahk.	2008/218	V. Ş.		TCK m.220				

3.2.2. Adana'da 2008'de Yargılanan 12–18 Yaş Arası Çocuklar

2008 yılında Adana'da 264 çocuk gözaltına alındı. Bunlardan 69'u tutuklanarak ceza evine konuldu. 105 çocuk ise tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. 90 çocuk gözaltı birimlerinden serbest bırakıldı. Tutuklanan 69 çocuk ile tutuksuz yargılanan 105 çocuk hakkında “yasadışı örgüt adına suç işlemek, örgüt propagandası yapmak, kamu malına zarar vermek ve adam yaralamak” iddialarıyla davalar açıldı.

Ocak, Şubat ve Mart 2009 tarihlerinde ise yaşları 13 ile 17 arasında değişen 82 iki çocuk gözaltına alındı. Gözaltına alınan 82 çocuktan 28'i tutuklanıp cezaevine konulurken 54 çocuk ise tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Tutuklanan 28 çocuk ile tutuksuz yargılanan 105 çocuk hakkında “yasadışı örgüt adına suç işlemek, örgüt propagandası yapmak, kamu malına zarar vermek ve adam yaralamak” iddialarıyla davalar açıldı.

Son 11 ay içerisinde mahkemesi biten ve ceza alan 67 çocuk ile ilgili tablo aşağıdadır.

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
1	Ö.Ç.	22.12.2007 tarihinde Adana'da Yapılan Edi Bese kapsamındaki eylemlere katılmak	29.12.2007 tutuklandı	Halen tutuklu	03.06.2008	-Örgüt üyeliğinden (TCK 220/6) 4 yıl 2 ay hapis -Nası Izrar (TCK151/1) 4 ay hapis	1 yıl 4 aydır ceza evinde
2	V.Ç.	22.12.2007 tarihinde Adana'da Yapılan Edi Bese kapsamındaki eylemlere katılmak	29.12.2007 tutuklandı	Halen tutuklu	03.06.2008	-Örgüt üyeliğinden (TCK 220/6) 4 yıl 2 ay hapis -Nası Izrar (TCK151/1) 4 ay hapis	1 yıl 4 aydır ceza evinde
3	İ.B	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişi yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2007 tarihinde Adana Ova Mahallesinde Yapılan gösteriye katılmak. yasadışı slogan atmak ve Belediye otobüsüne taş atmak.	15.02.2007 tarihinde Gözaltına alındı tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı		11.09.2008	örgüt üyeliğinden (TCK'nın 314/2) 4 yıl 2 ay hapis	
4		Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişi yıl dönümü dolayısıyla	15.02.2007 tarihinde		11.09.2008	örgüt üyeliğinden (TCK'nın 314/2) 4 yıl 2 ay hapis	

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
	A.T.	15.02.2007 tarihinde Adana Ova Mahallesinde Yapılan gösteriye katılmak. yasadışı slogan atmak ve Belediye otobüsüne taş atmak.	Gözaltına alındı tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı				
5	H.D.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişi yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2007 tarihinde Adana Ova Mahallesinde Yapılan gösteriye katılmak. yasadışı slogan atmak ve Belediye otobüsüne taş atmak.	15.02.2007 tarihinde Gözaltına alındı tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı		11.09.2008	örgüt üyeliğinden (TCK'nın 314/2) <u>4 yıl 2 ay hapis</u>	
6	R.A.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişi yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2007 tarihinde Adana Ova Mahallesinde Yapılan gösteriye katılmak. yasadışı slogan atmak ve Belediye otobüsüne taş atmak.	15.02.2007 tarihinde Gözaltına alındı tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı		11.09.2008	örgüt üyeliğinden (TCK'nın 314/2) <u>4 yıl 2 ay hapis</u>	
7	M.K.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişi yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2007 tarihinde Adana Ova Mahallesinde Yapılan gösteriye katılmak. yasadışı slogan atmak ve Belediye otobüsüne taş atmak.	15.02.2007 tarihinde Gözaltına alındı tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı		11.09.2008	örgüt üyeliğinden (TCK'nın 314/2) <u>4 yıl 2 ay hapis</u>	
8	M.G.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişi yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2007 tarihinde Adana Ova Mahallesinde Yapılan gösteriye	15.02.2007 tarihinde Gözaltına alındı tutuksuz		11.09.2008	örgüt üyeliğinden (TCK'nın 314/2) <u>3 yıl 9 ay hapis</u>	

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
		katılmak. yasadışı slogan atmak ve Belediye otobüsüne taş atmak.	yargılanmak üzere serbest bırakıldı				
9	S.K.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişi yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2007 tarihinde Adana Ova Mahallesinde Yapılan gösteriye katılmak. yasadışı slogan atmak ve Belediye otobüsüne taş atmak.	15.02.2007 tarihinde Gözaltına alındı tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı		11.09.2008	örgüt üyeliğinden (TCK'nın 314/2) <u>3 yıl 9 ay hapis</u>	
10	S.T.	23.03.2008 tarihinde DTP adana İl Örgütü Tarafından Mimar Sinan Açı Hava tiyatrosunda düzenlenen Newroz etkinliğinde PKK lehine yasadışı slogan atmak ve Abdullah Öcalan'ın posterini taşımak.	23.03.2008 tarihinde gözaltına alındı tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.		17.11.2008	Yasadışı örgüt propagandası yapmak (7/2) <u>6 ay 20 gün hapis</u>	
11	A.T.	23.03.2008 tarihinde DTP il örgütü tarafından Mimar Sinan Açı Hava tiyatrosunda düzenlenen Newroz etkinliğinde PKK lehine yasadışı slogan atmak ve Abdullah Öcalan'ın posterini taşımak.			17.11.2008	Yasadışı örgüt propagandası yapmak (7/2) <u>6 ay 20 gün hapis</u>	
12	M.G.	1-03.02.2008 Adana Gülbahçesi Demokrasi Kültür evi önünde Canlı kalkan olmak için yapılan basın açıklamasına katılarak yasadışı slogan atam. 2- Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş yıl dönümü dolayısıyla	16.02.2008 Tutuklandı (gözaltında da ayrıca üç gün kaldı)	1.05.2008	24.11.2008	Örgüt adına suç işlemek. (3713 s.y.2/2 md yollamasıyla TCK'nın 314/2 md gereğince) <u>3 yıl 1 ay 15 gün hapis cezası</u>	2 ay 15 gün ceza evinde kaldı

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
		09.02.2008 tarihinde Adana Gülbahçesi Mahallesinde yapılan gösteriye katılarak yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak.					
13	A.B.	1-03.02.2008 Adana Gülbahçesi Demokrasi Kültür evi önünde Canlı kalkan olmak için yapılan basın açıklamasına katılarak yasadışı slogan atam. 2- Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş yıl dönümü dolayısıyla 09.02.2008 tarihinde Adana Gülbahçesi Mahallesinde yapılan gösteriye katılarak yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak.	16.02.2008 Tutuklandı (gözetiminde da ayrıca üç gün kaldı)	1.05.2008	24.11.2008	Örgüt adına suç işlemek. (3713 s.y.2/2 md yollamasıyla TCK'nın 314/2 md gereğince) 4 yıl 2 ay hapis cezası	2 ay 15 gün ceza evinde kaldı
14	S.T.	1-03.02.2008 Adana Gülbahçesi Demokrasi Kültür evi önünde Canlı kalkan olmak için yapılan basın açıklamasına katılarak yasadışı slogan atam. 2- Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş yıl dönümü dolayısıyla 09.02.2008 tarihinde Adana Gülbahçesi Mahallesinde yapılan gösteriye katılarak yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak.	16.02.2008 Tutuklandı (gözetiminde da ayrıca üç gün kaldı)	1.05.2008	24.11.2008	Örgüt adına suç işlemek. (3713 s.y.2/2 md yollamasıyla TCK'nın 314/2 md gereğince) 4 yıl 2 ay hapis cezası	2 ay 15 gün ceza evinde kaldı
15	U.E.	21.03.2008 tarihinde Adana Küçük Dikili Beldesinde akşam saatlerinde Newroz gösterisine katılmak, yasa dışı slogan atmak ve jandarmaya taş	28.03.2008 tarihinde tutuklandı	08.08.2008 tarihinde tahliye edildi	26.02.2009	1- (3713 s.y.nın 7/2 mad.) Örgüt propagandasından 6 ay hapis cezası 2-(TCK'nın 314/3 ve 220/6	4 ay 6 gün cezaevinde kaldı

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
		atmak.				mad. Delaletiyle) örgüt üyeliğinde de 3 yıl 9 ah hapis cezası verildi.	
16	E.T.	21.03.2008 tarihinde Adana Küçük Dikili Beldesinde akşam saatlerinde Newroz gösterisine katılmak, yasa dışı slogan atmak ve jandarmaya taş atmak	28.03.2008 tarihinde tutuklandı	08.08.2008 tarihinde tahliye edildi	26.02.2009	1- (3713 s.y.nın 7/2 mad.) Örgüt propagandasından 6 ay 20 gün hapis cezası 2-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 mad. Delaletiyle) örgüt üyeliğinde de 4 yıl 2 ay hapis cezası	4 ay 6 gün cezaevinde kaldı
17	C.D.	21.03.2008 tarihinde Adana Küçük Dikili Beldesinde akşam saatlerinde Newroz gösterisine katılmak, yasa dışı slogan atmak ve jandarmaya taş atmak	28.03.2008 tarihinde tutuklandı	08.08.2008 tarihinde tahliye edildi	26.02.2009	1- (3713 s.y.nın 7/2 mad.) Örgüt propagandasından 6 ay 20 gün hapis cezası 2-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 mad. Delaletiyle) örgüt üyeliğinde de 4 yıl 2 ay hapis cezası	4 ay 6 gün cezaevinde kaldı
18	H.Ç.	21.03.2008 tarihinde Adana Küçük Dikili Beldesinde akşam saatlerinde Newroz gösterisine katılmak, yasa dışı slogan atmak ve jandarmaya taş atmak	Tutuksuz yargılandı	-----	26.02.2009	1- (3713 s.y.nın 7/2 mad.) Örgüt propagandasından 6 ay 20 gün hapis cezası 2-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 mad. Delaletiyle) örgüt üyeliğinde de 4 yıl 2 ay hapis cezası	
19	F.S.	Şubat 2008 ayı içerisinde G.Antep'te Edi Bese Kampanyası çerçevesinde yapılan korsan gösterilere katılarak yasadışı slogan atmak ve Molotof kokteyli bulundurmak ve atmak	23.02.2008 tarihinde tutuklandı	Halen Tutuklu	15.01.2009	1-(3713 sayılı yasanın 7/2 maddesi gereğince) Örgüt Propagandasından 8 ay hapis cezası 2-(3713 sayılı yasanın 2/2 ve TCK'nın 220/6 maddesi	1 yıl 2 aydır cezaevinde

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
						delaletiyle) Örgüt <u>üyeliğinden</u> <u>5 yıl hapis cezası</u>	
20	A.B.Y.	Şubat 2008 ayı içerisinde G.Antep'te Edi Bese Kampanyası çerçevesinde yapılan korsan gösterilere katılarak yasadışı slogan atmak ve Molotof kokteyli bulundurmak ve atmak	Tutuksuz yargılandı		15.01.2009	1-(3713 sayılı yasanın 7/2 maddesi gereğince) Örgüt Propagandasından <u>8 ay hapis cezası</u> 2-(3713 sayılı yasanın 2/2 ve TCK'nın 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt <u>üyeliğinden</u> <u>5 yıl hapis cezası</u>	
21	M.Y.	Sınır ötesi operasyonu protesto etmek amacıyla Ova mahallesinde 09.03.2008 tarihinde saat 16.00 sularında Edi Bese Kampanyası çerçevesinde düzenlen eyleme katılarak yasa dışı slogan atmak ve polise taş ve Molotof kokteyli atmak.	19.03.2008 tarihinde tutuklandı	27.05.2008 tarihinde tahliye edildi	17.02.2009	1-(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay hapis cezası</u> 2-(TCK'nın 314/3, 220/6) maddesi delaletiyle) örgüt üyeliğinden <u>3 yıl 9 ay hapis cezası</u>	2 ay 8 gün cezaevinde kaldı
22	A.B.	Sınır ötesi operasyonu protesto etmek amacıyla Ova mahallesinde 09.03.2008 tarihinde saat 16.00 sularında Edi Bese Kampanyası çerçevesinde düzenlen eyleme katılarak yasa dışı slogan atmak ve polise taş ve Molotof kokteyli atmak	19.03.2008 tarihinde tutuklandı	23.09.2008 tarihinde tahliye edildi	17.02.2009	1-(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay hapis cezası</u> 2-(TCK'nın 314/3, 220/6) maddesi delaletiyle) örgüt üyeliğinden <u>3 yıl 9 ay hapis cezası</u>	6 ay 4 gün cezaevinde kaldı
23		Sınır ötesi operasyonu protesto etmek amacıyla Ova mahallesinde	19.03.2008 tarihinde		17.02.2009	1-(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt	6 ay 4 gün cezaevinde

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
	F.A.	09.03.2008 tarihinde saat 16.00 sularında Edi Bese Kampanyası çerçevesinde düzenlen eyleme katılarak yasa dışı slogan atmak ve polise taş ve Molotof kokteyli atmak	tutuklandı	23.09.2008 tarihinde tahliye edildi		propagandasından <u>8 ay hapis cezası</u> 2-(TCK'nın 314/3, 220/6) maddesi delaletiyle) örgüt üyeliğinden <u>3 yıl 9 ay hapis cezası</u>	kaldı
24	S.K.	Sınır ötesi operasyonu protesto etmek amacıyla Ova mahallesinde 09.03.2008 tarihinde saat 16.00 sularında Edi Bese Kampanyası çerçevesinde düzenlen eyleme katılarak yasa dışı slogan atmak ve polise taş ve Molotof kokteyli atmak	Tutuksuz yargılandı	-----	17.02.2009	1-(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>8 ay hapis cezası</u> 2-(TCK'nın 314/3, 220/6) maddesi delaletiyle) örgüt üyeliğinden <u>3 yıl 9 ay hapis cezası</u>	
25	Ş.G.	Sınır ötesi operasyonu protesto etmek amacıyla Ova mahallesinde 09.03.2008 tarihinde saat 16.00 sularında Edi Bese Kampanyası çerçevesinde düzenlen eyleme katılarak yasa dışı slogan atmak ve polise taş ve Molotof kokteyli atmak	Tutuksuz yargılandı	-----	17.02.2009	1-(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay hapis cezası</u> 2-(TCK'nın 314/3, 220/6) maddesi delaletiyle) örgüt üyeliğinden <u>3 yıl ay hapis cezası</u>	
26	Ö.U.	Sınır ötesi operasyonu protesto etmek amacıyla Ova mahallesinde 09.03.2008 tarihinde saat 16.00 sularında Edi Bese Kampanyası çerçevesinde düzenlen eyleme katılarak yasa dışı slogan atmak ve polise taş ve Molotof kokteyli atmak	Tutuksuz yargılandı	-----	17.02.2009	1-(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>8 ay hapis cezası</u> 2-(TCK'nın 314/3, 220/6) maddesi delaletiyle) örgüt üyeliğinden <u>3 yıl 9 ay hapis cezası</u>	

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
27	O.S.	İmralı Cezaevinde Abdullah Öcalan'a işkence yapıldığı gerekçesiyle 21,10.2008 tarihinde Adana Ova Mahallesinde yapılan korsan gösteriye katılmak, polise taş atmak ve yasa dışı slogan atmak	22.10.2008 tarihinde tutuklandı	29.01.2009 tarihinde tahliye oldu	12.03.2009	1-(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 6 ay 20 gün hapis cezası 2-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) örgüt üyeliğinden 4 yıl 2 ay hapis cezası	2 ay 28 gün cezaevinde kaldı
28	A.Y.	İmralı Cezaevinde Abdullah Öcalan'a işkence yapıldığı gerekçesiyle 21,10.2008 tarihinde Adana Ova Mahallesinde yapılan korsan gösteriye katılmak, polise taş atmak ve yasa dışı slogan atmak	Tutuksuz yargılandı	-----	12.03.2009	1-(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 5 ay 20 hapis cezası 2-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) örgüt üyeliğinden 3 yıl 1 ay 15 gün hapis cezası	
29	M.A.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2008 tarihinde Adana'da yapılan gösteriye katılma, lastik yakarak yolu trafiğe kapatma, yasa dışı slogan atma ve polise taş atma,	17.2.2008 tarihinde tutuklandı	14.04.2008 tarihinde tahliye edildi	16.03.2009	1-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 4 yıl 2 ay hapis cezası 2--(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 6 ay 20 gün hapis cezası	1 ay 27 gün cezaevinde kaldı
30	R.D.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2008 tarihinde Adana'da yapılan gösteriye katılma, lastik yakarak yolu trafiğe	17.2.2008 tarihinde tutuklandı	14.04.2008 tarihinde tahliye edildi	16.03.2009	1-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 4 yıl 2 ay hapis	1 ay 27 gün cezaevinde kaldı

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
		kapatma, yasa dışı slogan atma ve polise taş atma,				cezası 2--(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 6 ay 20 gün hapis cezası	
31	M.A.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2008 tarihinde Adana'da yapılan gösteriye katılma, lastik yakarak yolu trafiğe kapatma, yasa dışı slogan atma ve polise taş atma,	17.2.2008 tarihinde tutuklandı	14.04.2008 tarihinde tahliye edildi	16.03.2009	1-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 3yıl 1 ay 15 gün ay hapis cezası 2--(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 5 ay 20 hapis cezası	1 ay 27 gün cezaevinde kaldı
32	A.E.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2008 tarihinde Adana'da yapılan gösteriye katılma, lastik yakarak yolu trafiğe kapatma, yasa dışı slogan atma ve polise taş atma,	17.2.2008 tarihinde tutuklandı	14.04.2008 tarihinde tahliye edildi	16.03.2009	1-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 3yıl 1 ay 15 gün ay hapis cezası 2--(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 5 ay 20 hapis cezası	1 ay 27 gün cezaevinde kaldı
33	M.K.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2008 tarihinde Adana'da yapılan gösteriye katılma, lastik yakarak yolu trafiğe kapatma, yasa dışı slogan atma ve polise taş atma,	17.2.2008 tarihinde tutuklandı	14.04.2008 tarihinde tahliye edildi	16.03.2009	1-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 3yıl 1 ay 15 gün ay hapis cezası 2--(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 5 ay 20 hapis cezası	1 ay 27 gün cezaevinde kaldı
34		Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş	17.2.2008	14.04.2008	16.03.2009	1-(TCK'nın 314/3 ve 220/6	1 ay 27 gün

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
	M.G.	yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2008 tarihinde Adana'da yapılan gösteriye katılma, lastik yakarak yolu trafiğe kapatma, yasa dışı slogan atma ve polise taş atma,	tarihinde tutuklandı	tarihinde tahliye edildi		maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>3yıl 1 ay 15 gün ay hapis cezası</u> 2--(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>5 ay 20 hapis cezası</u>	cezaevinde kaldı
35	H.D.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş yıl dönümü dolayısıyla 15.02.2008 tarihinde Adana'da yapılan gösteriye katılma, lastik yakarak yolu trafiğe kapatma, yasa dışı slogan atma ve polise taş atma,	17.2.2008 tarihinde tutuklandı	14.04.2008 tarihinde tahliye edildi	16.03.2009	1-(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>3yıl 1 ay 15 gün ay hapis cezası</u> 2--(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>5 ay 20 hapis cezası</u>	1 ay 27 gün cezaevinde kaldı
36	Ç.S.	Edi Bese Kampanyası çerçevesinde Adana Emin ağa Caddesinde 13.01.2008 tarihinde saat 20.30 sularında yapılan korsan gösteriye katılmak, Abdullah Öcalan lehine slogan atmak, lastik yakmak ve yoldan geçen araçlara taş atmak	15.01.2008 tarihinde tutuklandı	28.04.2008 Tahliye edildi	23.03.2009	1-(TCK'nın 151/1 maddesi uyarınca) Mala Zarar vermekten <u>3 ay 10 gün hapis cezası</u> 2---(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u> 3--(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>4yıl 2 ay hapis cezası</u>	3 ay 13 gün cezaevinde kaldı
37	D.T.	Edi Bese Kampanyası çerçevesinde Adana Emin ağa Caddesinde 13.01.2008 tarihinde saat 20.30	14.01.2008 tarihinde tutuklandı	28.04.2008 tarihinde tahliye	23.03.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>3yıl 1 ay hapis</u>	3 ay 13 gün cezaevinde kaldı

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
		sularında yapılan korsan gösteriye katılmak, Abdullah Öcalan lehine slogan atmak, lastik yakmak ve yoldan geçen araçlara taş atmak		edildi		cezası 2- TCK'nın 151/1 maddesi uyarınca) Mala Zarar vermekten <u>2 ay 15 gün hapis cezası</u> 3---(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>5 ay hapis cezası</u>	
38	E.A.	Edi Bese Kampanyası çerçevesinde Adana Emin ağa Caddesinde 13.01.2008 tarihinde saat 20.30 sularında yapılan korsan gösteriye katılmak, Abdullah Öcalan lehine slogan atmak, lastik yakmak ve yoldan geçen araçlara taş atmak	15.01.2008 tarihinde tutuklandı	28.04.2008 tarihinde tahliye edildi	23.03.2009	1-(TCK'nın 151/1 maddesi uyarınca) Mala Zarar vermekten <u>3 ay 10 gün hapis cezası</u> 2---(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u> 3--(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>4 yıl 2 ay hapis cezası</u>	3 ay 13 gün cezaevinde kaldı
39	H.A.	Edi Bese Kampanyası çerçevesinde Adana Emin ağa Caddesinde 13.01.2008 tarihinde saat 20.30 sularında yapılan korsan gösteriye katılmak, Abdullah Öcalan lehine slogan atmak, lastik yakmak ve yoldan geçen araçlara taş atmak	15.01.2008 tarihinde tutuklandı	28.04.2008 tarihinde tahliye edildi	23.03.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>3yıl 1 ay hapis cezası</u> 2- TCK'nın 151/1 maddesi uyarınca) Mala Zarar vermekten <u>2 ay 15 gün hapis cezası</u> 3---(3713 s.y'nin 7/2	3 ay 13 gün cezaevinde kaldı

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
						maddesinden) Örgüt propagandasından <u>5 ay hapis cezası</u>	
40	O.Ç.	Edi Bese Kampanyası çerçevesinde Adana Emin ağa Caddesinde 13.01.2008 tarihinde saat 20.30 sularında yapılan korsan gösteriye katılmak, Abdullah Öcalan lehine slogan atmak, lastik yakmak ve yoldan geçen araçlara taş atmak	14.01.2008 tarihinde tutuklandı	28.04.2008 tarihinde tahliye edildi	23.03.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>3yıl 1 ay hapis cezası</u> 2- TCK'nın 151/1 maddesi uyarınca) Mala Zarar vermektten <u>2 ay 15 gün hapis cezası</u> 3---(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>5 ay hapis cezası</u>	3 ay 13 gün cezaevinde kaldı
41	S.K.	Edi Bese Kampanyası çerçevesinde Adana Emin ağa Caddesinde 13.01.2008 tarihinde saat 20.30 sularında yapılan korsan gösteriye katılmak, Abdullah Öcalan lehine slogan atmak, lastik yakmak ve yoldan geçen araçlara taş atmak	15.01.2008 tarihinde tutuklandı	28.04.2008 tarihinde tahliye edildi	23.03.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>3yıl 1 ay hapis cezası</u> 2- TCK'nın 151/1 maddesi uyarınca) Mala Zarar vermektten <u>2 ay 15 gün hapis cezası</u> 3---(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>5 ay hapis cezası</u>	3 ay 13 gün cezaevinde kaldı
42	V.Y.	Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getiriliş yıl dönümü dolayısıyla 09.02.2008 tarihinde Gülbahçesi Mahallesi	10.08.2008 tarihinde		Karar tarihi 13.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>4 yıl 2 ay hapis</u>	

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
		Bahçelievler caddesi üzerinde yapılan gösteriye katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atma	tutuklandı			cezası 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u> 3-(TCK'nın 265/1 maddesi uyarınca) kamu görevlisine etkin direnme suçundan <u>8 ay 26 gün Hapis Cezası</u>	
43	S.B.	21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak	23.03.2008		Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>4 yıl 2 ay hapis cezası</u> 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u>	
44	İ.Y.	21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak	23.03.2008 tutuklandı		Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>4 yıl 2 ay hapis cezası</u> 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u>	
45	A.E.	21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve	23.03.2008 Tarihinde tutuklandı	26.05.2008 tarihinde tahliye oldu	Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>4 yıl 2 ay hapis cezası</u> 2----(3713 s.y'nin 7/2	2 ay 3 gün tutuklu kaldı

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
		polise taş atmak				maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u>	
46	G.G.	21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak	Tutusuz yargılandı		Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>4 yıl 2 ay hapis cezası</u> 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u>	
47	A.E.	21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak	Tutusuz yargılandı		Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>4 yıl 2 ay hapis cezası</u> 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u>	
48	C.A.	21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak	Tutusuz yargılandı		Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>4 yıl 2 ay hapis cezası</u> 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u>	
49		21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli	23.08.2008 tarihinde	26.05.2008 tarihinde	Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt	2 ay 3 gün tutuklu kaldı

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
	U.C.	ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak	tutuklandı	tahliye oldu		üyeliğinden <u>4 yıl 2 ay hapis</u> cezası 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u>	
50	M.Ç.	21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak	Tutusuz yargılandı		Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>3 yıl 9 ay hapis</u> cezası 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>5 ay hapis cezası</u>	
51	K.A.	21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak	Tutusuz yargılandı		Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>3 yıl 9 ay hapis</u> cezası 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>5 ay hapis cezası</u>	
52	M.E.O.	21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak	Tutusuz yargılandı		Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>3 yıl 9 ay hapis</u> cezası 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>5 ay</u>	

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
						<u>hapis cezası</u>	
53	Ö.O.	21.03.2008 tarihinde akşam saatlerinde Adana Dağlıoğlu, Denizli ve Barbaros mahallerin de düzenlenen Newroz eylemlerine katılmak, yasadışı slogan atmak ve polise taş atmak	Tutusuz yargılandı		Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>3 yıl 9 ay hapis cezası</u> 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>5 ay hapis cezası</u>	
54	M.Ö.	27.11.2008 tarihinde Barbaros Mahallesi Emin Ağa Caddesi üzerinde düzenlenen eyleme katılarak, yasa dışı slogan atmak ve polise taş atarak örgüt adına eylemde bulunmak ve görevi yaptırmamak için direnmek suçu	28.11.2008 tarihinde tutuklandı	27.04.200 tarihinde tahliye edildi.	Karar tarihi 27.04.2009	1---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>4 yıl 2 ay hapis cezası</u> 2----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>6 ay 20 gün hapis cezası</u> 3-(TCK'nın 265/1 maddesi uyarınca) Memura direnme suçundan <u>6 ay 20 gün Hapis Cezası</u>	5 Ay 1 gün ceza evinde kaldı
55	M.T.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	23.03.2008 tarihinde tutuklandı	11.07.2008 tarihinde tahliye edildi	Karar Tarihi 28.04.2009	1-(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından <u>8 ay hapis cezası</u> 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden <u>5 yıl hapis cezası</u>	3 ay 7 gün cezaevinde kaldı
56		Adana 'da 22.03.2008 tarihinde	23.03.2008	11.07.2008	Karar Tarihi	1-(3713 s.y'nin 7/2	

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
	Ö.K.	akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	tarihinde tutuklandı	tarihinde tahliye edildi	28.04.2009	maddesinden) Örgüt propagandasından 8 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 5 yıl hapis cezası	3 ay 7 gün cezaevinde kaldı
57	K.T.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	Tutuksuz yargılandı		Karar Tarihi 28.04.2009	1----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 8 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 5 yıl hapis cezası	
58	H.T.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	Tutuksuz yargılandı		Karar Tarihi 28.04.2009	1----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 8 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 5 yıl hapis cezası	
59	A.Ö.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	Tutuksuz yargılandı		Karar Tarihi 28.04.2009	1----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 8 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 3 yıl 9 ay hapis	

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
						cezası	
60	Ö.S.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	Tutuksuz Yargılandı		Karar Tarihi 28.04.2009	1-----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 8 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 5yıl hapis cezası	
61	B.E.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	23.03.2008 tarihinde		Karar Tarihi 28.04.2009	1-----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 8 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 5 yıl hapis	
62	Z.U.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	Tutuksuz yargılandı		Karar Tarihi 28.04.2009	1-----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 6 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 3 yıl 9 ay hapis cezası	
63	S.Ö.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş	Tutuksuz yargılandı		Karar Tarihi 28.04.2009	1-----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 6 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6	

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	ADI SOYADI	YARGILANDIĞI EYLEM TÜRÜ	TUTUKLAMA TARİHİ	TALİYE TARİHİ	KARAR TARİHİ	ALDIĞI CEZA TÜRÜ VE MİKTARI	CEZAEVİNDE KALDIĞI SÜRE
		atmak				maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 3 yıl 9 ay hapis cezası	
64	S.K.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	Tutuksuz yargılandı		Karar Tarihi 28.04.2009	1----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 8 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 5 yıl hapis cezası	
65	H.I.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	Tutuksuz Yargılandı		Karar Tarihi 28.04.2009	1----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 6 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 3 yıl 9 ay hapis cezası	
66	A.Ö.	Adana 'da 22.03.2008 tarihinde akşam saat 19.00 sularında yapılan korsan Newroz gösterilerine katılarak yasadışı slogan atmak, yolu trafiğe kapatarak lastik yakmak ve polise taş atmak	Tutuksuz Yargılandı		Karar Tarihi 28.04.2009	1----(3713 s.y'nin 7/2 maddesinden) Örgüt propagandasından 6 ay hapis cezası 2---(TCK'nın 314/3 ve 220/6 maddesi delaletiyle) Örgüt üyeliğinden 3 yıl 9 ay hapis cezası	

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

3.2.3. Van 2008'de Yargılanan 12–18 Yaş Arası Çocuklar

SIRA	MAHKEMESİ	ESAS NO	ADI SOYADI	DOĞUM TARİHİ	SEVK MADDELERİ	DURUŞMA TARİHİ	TUTUKLULUK DURUMU	AÇIKLAMA
1	4 ACM	2009/12	R.D	01.07.1991	TCK 314/2, TMK 7/2, TCK 151/1, TCK 152/1-2(a), TCK 265/1-3-4	24.06.2009	TUTUKLU	
2	4 ACM	2009/12	S.A	05.04.1994	TCK 314/2, TMK 7/2, TCK 151/1, TCK 152/1-2(a), TCK 265/1-3-4	24.06.2009	TUTUKSUZ	
3	4 ACM	2009/12	F.A	29.04.1994	TCK 314/2, TMK 7/2, TCK 151/1, TCK 152/1-2(a), TCK 265/1-3-4	24.06.2009	TUTUKSUZ	
4	4 ACM	2008/301	R.A	10.07.1992	TCK 265, TMK 7/2	03.06.2009	TUTUKSUZ	
5	4 ACM	2008/301	M.K	10.11.1990	TCK 265, TMK 7/2	03.06.2009	TUTUKSUZ	
6	4 ACM	2008/301	S.P	03.05.1991	TCK 265, TMK 7/2	03.06.2009	TUTUKSUZ	
7	4 ACM	2008/307	D.K	08.06.1993	3713 SY. TMK 7/2	24.06.2009	TUTUKSUZ	
8	4 ACM	2008/307	V.A	20.03.1993	3714 SY. TMK 7/2	24.06.2009	TUTUKSUZ	
9	4 ACM	2008/307	Ş.Y	01.07.1993	3715 SY. TMK 7/2	24.06.2009	TUTUKSUZ	
10	4 ACM	2008/307	S.T	20.11.1992	3716 SY. TMK 7/2	24.06.2009	TUTUKSUZ	
11	4 ACM	2008/307	B.S	20.08.1993	3717 SY. TMK 7/2	24.06.2009	TUTUKSUZ	
12	4 ACM	2008/307	A.K	10.11.1993	3718 SY. TMK 7/2	24.06.2009	TUTUKSUZ	
13	4 ACM	2008/307	H.C	09.02.1992	3719 SY. TMK 7/2	24.06.2009	TUTUKSUZ	
14								
15	3 ACM	2008/68	A.A	06.06.1991	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, 5237 Sayılı TCK'nun 314/3, 220/7 Maddeleri Yollaması ile 314/2, 3713 Sayılı TMK'nun 4. Maddesi Yollaması ile 5237 Sayılı TCK'nun 265/1,3,4. Maddesi 3713 Sayılı TMK'nun 5, 5237 Sayılı TCK'nun 31/3, 53 ve 63. Maddeleri	<u>DOSYA</u> <u>24.02.2009</u> <u>TARİHİNDE</u> <u>KARARA</u> <u>ÇIKTI</u>	TUTUKSUZ	TMK 7/2 den 10 ay hapis, TCK 265 ten 6 ay 20 gün ceza verildi. Mahkeme hükmün açıklanmasının geriye bırakılmasına karar verdi.
16	3 ACM	2008/68	N.O	06.11.1990	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, 5237 Sayılı	DOSYA	TUTUKSUZ	TMK 7/2 den 10

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEMESİ	ESAS NO	ADI SOYADI	DOĞUM TARİHİ	SEVK MADDELERİ	DURUŞMA TARİHİ	TUTUKLULUK DURUMU	AÇIKLAMA
					TCK'nun 314/3, 220/7 Maddeleri Yollaması ile 314/2, 3713 Sayılı TMK'nun 4. Maddesi Yollaması ile 5237 Sayılı TCK'nun 265/1,3,4. Maddesi 3713 Sayılı TMK'nun 5, 5237 Sayılı TCK'nun 31/3, 53 ve 63. Maddeleri	24.02.2009 TARİHİNDE KARARA ÇIKTI		ay hapis, TCK 265 ten 6 ay 20 gün ceza verildi. Mahkeme hükmün açıklanmasının geriye bırakılmasına karar verdi.
17	3 ACM	2008/68	A.D	01.01.1991	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, TCK'nun 31/3,54/1 ve 63. Maddeleri	DOSYA 24.02.2009 TARİHİNDE KARARA ÇIKTI	TUTUKSUZ	BERAAT
18	3 ACM	2008/68	R.C	20.05.1990	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, 5237 Sayılı TCK'nun 314/3, 220/7 Maddeleri Yollaması ile 314/2, 3713 Sayılı TMK'nun 4. Maddesi Yollaması ile 5237 Sayılı TCK'nun 265/1,3,4. Maddesi 3713 Sayılı TMK'nun 5, 5237 Sayılı TCK'nun 31/3, 53 ve 63. Maddeleri	DOSYA 24.02.2009 TARİHİNDE KARARA ÇIKTI	TUTUKSUZ	TMK 7/2 den 10 ay hapis, TCK 265 ten 6 ay 20 gün ceza verildi. Mahkeme hükmün açıklanmasının geriye bırakılmasına karar verdi.
19	3 ACM	2008/114	O.A	15.11.1990	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, TCK'nun 31/3,54/1 ve 63. Maddeleri	DOSYA 27.03.2009 TARİHİNDE KARAR ÇIKTI	SANIK 10.03.2008-24.07.2008 ARASINDA TUTUKLU KALDI	TMK 7/2 DEN 6 AY 20 GÜN HAPİS CEZASI
20	3 ACM	2008/114	A.D	07.10.1990	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, TCK'nun	DOSYA	TUTUKSUZ	TMK 7/2 DEN 6

KANUNLA İHTİLAF DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEMESİ	ESAS NO	ADI SOYADI	DOĞUM TARİHİ	SEVK MADDELERİ	DURUŞMA TARİHİ	TUTUKLULUK DURUMU	AÇIKLAMA
					31/3,54/1 ve 63. Maddeleri	27.03.2009 TARİHİNDE KARAR ÇIKTI		AY 20 GÜN HAPİS CEZASI
21	3 ACM	2008/114	Ş.Y	20.07.1990	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, TCK'nun 31/3,54/1 ve 63. Maddeleri	DOSYA 27.03.2009 TARİHİNDE KARAR ÇIKTI	TUTUKSUZ	TMK 7/2 DEN 6 AY 20 GÜN HAPİS CEZASI
22	3 ACM	2008/155	S.A	12.05.1991	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, 5237 Sayılı TCK'nun 314/3, 220/7 Maddeleri Yollaması ile 314/2, 3713 Sayılı TMK'nun 4. Maddesi Yollaması ile 5237 Sayılı TCK'nun 265/1,3,4. Maddesi 3713 Sayılı TMK'nun 5, 5237 Sayılı TCK'nun 31/3, 53 ve 63. Maddeleri	DOSYA 12.03.2009 DA KARARA ÇIKTI	26.03.2008 TARİHİNDE TUTUKLAMA 03.07.2008 TAHLİYE	4 AY 13 GÜN CEZA HÜKMÜN AÇIKLANMASINI N GERİYE BIRAKILMASI
23	3 ACM	2008/155	M.Ö	04.09.1991	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, 5237 Sayılı TCK'nun 314/3, 220/7 Maddeleri Yollaması ile 314/2, 3713 Sayılı TMK'nun 4. Maddesi Yollaması ile 5237 Sayılı TCK'nun 265/1,3,4. Maddesi 3713 Sayılı TMK'nun 5, 5237 Sayılı TCK'nun 31/3, 53 ve 63. Maddeleri	DOSYA 12.03.2009 DA KARARA ÇIKTI	24.03.2008 TARİHİNDE TUTUKLAMA 03.07.2008 TAHLİYE	4 AY 13 GÜN CEZA HÜKMÜN AÇIKLANMASINI N GERİYE BIRAKILMASI
24	3 ACM	2008/155	A.K	08.09.1992	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, 5237 Sayılı TCK'nun 314/3, 220/7 Maddeleri Yollaması ile 314/2, 3713 Sayılı TMK'nun 4. Maddesi Yollaması ile 5237 Sayılı TCK'nun 265/1,3,4. Maddesi 3713 Sayılı TMK'nun 5, 5237 Sayılı TCK'nun 31/3, 53 ve 63. Maddeleri	DOSYA 12.03.2009 DA KARARA ÇIKTI	TUTUKSUZ	BERAAT
25	3 ACM	2008/155	İ.A	15.09.1990	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, 5237 Sayılı	DOSYA	TUTUKSUZ	BERAAT

KANUNLA İHTİLAF A DÜŞEN ÇOCUKLAR RAPORU

2008

SIRA	MAHKEMESİ	ESAS NO	ADI SOYADI	DOĞUM TARİHİ	SEVK MADDELERİ	DURUŞMA TARİHİ	TUTUKLULUK DURUMU	AÇIKLAMA
					TCK'nun 314/3, 220/7 Maddeleri Yollaması ile 314/2, 3713 Sayılı TMK'nun 4. Maddesi Yollaması ile 5237 Sayılı TCK'nun 265/1,3,4. Maddesi 3713 Sayılı TMK'nun 5, 5237 Sayılı TCK'nun 31/3, 53 ve 63. Maddeleri	12.03.2009 DA KARARA ÇIKTI		
26	3 ACM	2008/155	S.Ö	20.02.1991	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, 5237 Sayılı TCK'nun 314/3, 220/7 Maddeleri Yollaması ile 314/2, 3713 Sayılı TMK'nun 4. Maddesi Yollaması ile 5237 Sayılı TCK'nun 265/1,3,4. Maddesi 3713 Sayılı TMK'nun 5, 5237 Sayılı TCK'nun 31/3, 53 ve 63. Maddeleri	DOSYA 12.03.2009 DA KARARA ÇIKTI	TUTUKSUZ	BERAAT
27	3 ACM	2008/155	K.A	01.01.1993	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, 5237 Sayılı TCK'nun 314/3, 220/7 Maddeleri Yollaması ile 314/2, 3713 Sayılı TMK'nun 4. Maddesi Yollaması ile 5237 Sayılı TCK'nun 265/1,3,4. Maddesi 3713 Sayılı TMK'nun 5, 5237 Sayılı TCK'nun 31/3, 53 ve 63. Maddeleri	DOSYA 12.03.2009 DA KARARA ÇIKTI	TUTUKSUZ	BERAAT
28	3 ACM	2008/155	İ.H.Ş	01.06.1990	3713 Sayılı TMK'nun 7/2, 5237 Sayılı TCK'nun 314/3, 220/7 Maddeleri Yollaması ile 314/2, 3713 Sayılı TMK'nun 4. Maddesi Yollaması ile 5237 Sayılı TCK'nun 265/1,3,4. Maddesi 3713 Sayılı TMK'nun 5, 5237 Sayılı TCK'nun 31/3, 53 ve 63. Maddeleri	DOSYA 12.03.2009 DA KARARA ÇIKTI	TUTUKSUZ	BERAAT

3.3. Ulusal ve Ulusal Üstü Belgelere Göre Çocukların Durumu / Mevcut Uygulamalar

BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 37/b. Maddesi; “Hiçbir çocuk yasadışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacaktır. Bir çocuğun tutuklanması, alıkonulması veya hapsi yasa gereği olacak ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır” şeklindedir. Yine Çocuk Koruma Kanununun “Temel İlkeler” başlıklı 4/1.i maddesi; “Çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulması” şeklinde BM Çocuk Hakları Sözleşmesine uygun bir düzenleme içermektedir. Bu düzenlemelerin amacı ceza muhakemesi usulünün çocuğa özgürlüğünü sağlamaktır.

Bunun yanı sıra Anayasanın 19. maddesinde herkesin “**Kişî hürriyeti ve güvenliği**” ne sahip olduğu yine Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin “Hürriyet ve Güvenlik Hakkı” başlıklı 5. maddesinde herkesin kişî özgürlüğüne ve güvenliğine hakkı olduğu güvence altına alınmıştır.

Yukarıda açıklamış olduğumuz nedenlerden de anlaşılacağı üzere yakalamanın ilk tedbir olarak uygulanamayacağı, son çare olarak başvurulacak bir yöntem olması dikkate alınmaksızın, kanunla ihtilaf halindeki müvekkillerin yakalanmış olması, Çocuk Koruma Kanununa, BM Çocuk Hakları Sözleşmesine, Anayasanın 19. maddesinde güvence altına alınan “**Kişî hürriyeti ve güvenliği**” ne, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin “Hürriyet ve Güvenlik Hakkı” başlıklı 5. maddesine aykırılık taşımaktadır.

Çocukların yargılandığı dosyalarda “Olay Tutanağı” ve dosyada bulunan diğer belgelerden de anlaşılacağı üzere, kanunla ihtilaf halinde bulunan çocukların yakalama emri CMK 250 maddesi ile yetkili Nöbetçi Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilmiştir. Bu durum da gerek ulusal ve gerekse Uluslar arası sözleşmelere aykırılık taşımaktadır.

Nitekim BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 40/3 maddesindeki; “**Taraf Devletler, hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği iddiası ileri sürülen, bununla itham edilen ya da ihlâl ettiği kabul olunan çocuk bakımından, yalnızca ona uygulanabilir yasaların, usullerin, onunla ilgili makam ve kuruluşların oluşturulmasını teşvik edecek...**” şeklindeki düzenleme ile kanunla ihtilaf halindeki çocuklarla ilgili olarak çocuklara özgü bir usul kabul edilmiştir. Yine Çocuk Koruma Kanununun “Soruşturma” başlıklı 15/1. maddesindeki ; “**Suçta sürüklenen çocuk hakkındaki soruşturma çocuk bürosunda görevli Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat yapılır.**” şeklindeki düzenlemesiyle kanunla ihtilaf halinde bulunduğu iddia edilen çocuklarla ilgili bütün soruşturma işlemlerinin çocuk bürosunda görevli savcı tarafından **BİZZAT YAPILMASI GEREKTİĞİ** aşikârdır. Buna karşın CMK 250. madde ile yetkili Cumhuriyet Savcısının yakalama emri vermesi Çocuk Koruma Kanununun sözünü ettiğimiz maddesine ve BM Çocuk Hakları Sözleşmesine açıkça aykırıdır. Bu aykırılıklar kanunla ihtilaf halinde olan çocuklarla ilgili olarak ceza yargılaması sisteminin çocuğa özgürlüğünün ihlal edilmesinden kaynaklanmaktadır.

Yine Çocuk Koruma Kanununun 31. maddesi gereğince çocuklarla ilgili kolluk görevi, öncelikle kolluğun çocuk birimleri tarafından yerine getirilmelidir. Buna karşın müvekkillerin kolluğun çocuk biriminde görevli olmayan polislerce yakalanması da hukuka ve Çocuk Ceza Adaleti sisteminin amacına aykırılık taşımaktadır. Çocukların kanunla ihtilaf halinde olduklarının tespiti halinde kolluğun çocuk biriminde çalışmayan görevlilerin çocuk birimini durumdan haberdar etmeleri gerekmektedir. Bunun mümkün olmaması halindeyse yakalamanın yapılması üzerine en kısa sürede kolluğun çocuk birimine müvekkillerin teslim edilmesi gerekirken, yakalamanın yapılmasından saatler sonra müvekkillerin Çocuk Şube Müdürlüğüne teslim edilmesi yukarıda sözünü ettiğimiz yasalara ve uluslararası sözleşmelere aykırıdır.

Ayrıca şiddet içerikli bu tür olaylara müdahale eden kolluk görevlileri, çocuğun ve onun yararının korunması ve müdahalenin çocuğun korunmasına odaklı bir bakış açısı ile yapılması gerekirken, aksine bir tutumla müvekkillerin suçun faili olarak değerlendirilmesi ve yakalanması BM Çocuk Hakları Sözleşmesinde, Çocuk Koruma Kanununda yer alan “**ÇOCUĞUN YÜKSEK**

YARARI İLKESİNE”, Anayasa, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine, Pekin Kuralları, BM Çocuk Hakları Sözleşmesinde yer alan **“MASUMİYET KARİNESİNE”** aykırılık teşkil etmektedir.

CMK 250. maddeyle yetkili Diyarbakır'daki Ağır Ceza Mahkeme'lerinde kanunla ihtilaf halinde bulunan çocukların 24 saat süreyle müdafileriyle görüşme yasağı kararı verildiği gibi yine kararlarda dosyanın incelenmesi ve belgelerden örnek alınması da kısıtlanmıştır. Yukarıda sözünü ettiğimiz ulusal ve uluslar arası mevzuat gereği kanunla ihtilaf halindeki çocuklarla ilgili bütün soruşturma işlemlerinin çocuklara özgü makamlarca yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede CMK 250. maddeyle yetkili Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemelerinin ilgili kararı BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 40/3. maddesine, Anayasanın 37. maddesindeki **“Kanuni Hakim Güvencesi”** düzenlemesine aykırılık taşımaktadır.

Ayrıca kanunla ihtilaf halinde bulunan müvekkiller yakalama anında hukuki destekten yararlandırılmamışlardır. Müvekkiller yakalandıktan sonra hukuki destekten mahrum bırakılmış, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2008/559 Değişik iş nolu kararıyla haklarındaki isnatlara ilişkin olarak savunma hazırlama hakları da yetkisiz ve çocuklara özgü olmayan bir makamca kısıtlanmıştır.

Nitekim BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 40/2,b,ii maddesindeki; **“Haklarındaki suçlamalardan kendilerinin hemen ve doğrudan doğruya; ya da uygun düşen durumlarda ana-babaları ya da yasal vasileri kanalı ile haberli kılınmak ve savunmalarının hazırlanıp sunulmasında gerekli yasal ya da uygun olan başka yardımdan yararlanmak”** düzenlemeyle kanunla ihtilaf halindeki çocukların haklarındaki suçlamalardan hemen haberdar olma, bu suçlamalara karşı savunma hazırlama, hukuki destekten yararlanma hakkı olduğu güvence altına alınmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin “Adil Yargılanma Hakkı” başlıklı 6/3,b maddesindeki **“müdafaasını hazırlamak için gerekli zamana ve kolaylıklara malik olmak”** şeklindeki düzenlemeye de herkesin savunma hakkı, savunmasını hazırlamak için yeterli zamana ve kolaylıklara sahip olma hakkı olduğu güvence altına alınmıştır. Yine Çocuk Ceza Adaletinin temel ilkelerini belirleyen **Birleşmiş Milletler Çocuk Ceza Adaleti Sisteminin Uygulanması Hakkında Asgarî Standart Kuralları'nın “Çocuk Hakları”** başlıklı 7. maddesi çocukların **“ ... suçlamanın bildirilmesi, konuşmama hakkı, avukatla temsil edilme hakkı...”** olduğunu düzenlemektedir.

Ayrıca, Ceza Muhakemesi Kanununun 149/1. maddesinde **“Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafinin yardımından yararlanabilir”**, 149/3. maddesinde; **“Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukuki yardımda bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz.”** 150/2. maddesi **“Müdafii bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise, istemi aranmaksızın bir müdafi görevlendirilir.”** şeklindedir.

Bu düzenlemelere aykırı olarak kanunla ihtilaf halindeki çocuklar, yakalamanın yapıldığı günden dört gün sonra hukuki yardımdan yararlandırılmışlardır. Bu durum da yukarıda sözünü ettiğimiz ulusal ve uluslar arası mevzuata aykırıdır.

Tüm bunların yanı sıra çocuklarla ilgili olarak TCK 31. maddesi gereğince düzenlenen cezai sorumluluk raporları TCK'nın 31. maddesinin özüne aykırıdır. Nitekim söz konusu raporlar, sorunu salt akıl hastalığı veya zeka geriliği düzeyinde ele alan yaklaşım ile hazırlanmış ve TCK'nın 31. maddesinin özüne ilişkin bir değerlendirme yapılmadan ceza yasasındaki akıl hastalığı (TCK M.32) ye göre müvekkillerin değerlendirilmesi yapılmıştır. Oysa kanunla ihtilaf halinde olan çocuklarda araştırılan durum bu değildir ve cezai sorumluluk raporunda neyin sorgulandığı TCK'nın 32. maddesinde değil TCK' da farklı bir maddenin altında ele alınmıştır (TCK M.31).

TCK'nın 31. maddesi kapsamında müvekkillerle ilgili cezai sorumluluk raporlarını değerlendirdiğimizde; çocuğun yaptığı eylemin farkında olması, bu eylemin diğer eylemlerden farkını, niye böyle bir eyleme kalkıştığını, bu eylemin doğuracağı sonuçları bilmesi, sonuçlarına katlanması, başkalarının zarar göreceğini, kendisine ceza verileceğini bilmesi veya tahmin edebilecek derecede ruhsal gelişmeye erişip erişmediği araştırılmalıdır. Bu araştırmanın ilk basamağı, çocuklarda yapılacak sosyal değerlendirmelerdir. Bu kapsamda çocuk müvekkillerin, yaşı, eğitim durumu, ailesel özellikleri, sosyo-ekonomik özellikleri, boş vakitlerini değerlendirme şekli, eylemi gerçekleştirdiği sırada içinde bulunduğu koşullar, çevresinden edindiği değerler ve duygusal yükler gibi bilgiler, ilk öğrenilmesi gereken bilgilerdir. Fakat kanunla ihtilaf halinde olduğu iddia edilen müvekkillerle ilgili olarak hazırlanan cezai sorumluluk raporlarında bu araştırma ve değerlendirilmelerin hiçbiri yapılmaksızın çocukların isnat edilen fiillerin farik-i ve mümeyyizi olduğu sonucuna varılmıştır.

Ayrıca söz konusu raporların hazırlanmasında müvekkillerin muayenesinde; suça odaklanmayan ve görüşmeyi suç çevresinde ele almayan çocuğun kavrama ve algılama yönünden ulaştığı düzeyin araştırılması, görüşmenin soru ve cevapları içerecek şekilde ayrıntılı olarak raporlanması, görüşmenin çocuk psikiyatrları ile birlikte yapılması, soyutlama yeteneğinin gelişim düzeyinin diğer tekniklerle de araştırılması ve mutlaka adli dosyanın değerlendirilmesi gerekirken Adli Tıp Uzmanınca bu değerlendirmeler yapılmamıştır.

Diyarbakır Adli Tıp Şube Müdürlüğünce hazırlanan söz konusu cezai sorumluluk raporlarında, Adli Tıp Uzmanı çocuk psikiyatrlar olmadan çocuklarla görüşme yapmış ve bu görüşme esnasında soruşturma dosyasını dahi incelemeyen müvekkillere kendilerine isnat edilen olayı anlattırmakla yetinerek söz konusu raporları hazırlamıştır. Bunun yanı sıra söz konusu raporlar denetime açık olmayan, nasıl hazırlandığı ve hangi araştırma ve tetkikler sonucunda müvekkillerin cezai sorumluluklarının olduğu sonucuna varıldığı hiçbir şekilde anlaşılamayan bir rapordur. Yine müvekkillerle ilgili hazırlanan cezai sorumluluk raporları incelendiğinde, olay anlatımı bölümleri hariç diğer bölümlerin matbu olarak hazırlandığı da görülecektir. Bu durumda bilimsellikten uzak bir rapora dayanarak çocukların tutulması, gözaltında kalması ve hatta tutuklanması BM Çocuk Hakları Sözleşmesine aykırıdır. Çocuklara isnat edilen fiillere baktığımızda müvekkillerin söz konusu fiillerin farik-i ve mümeyyizi olduklarının kabul edilmesi de mümkün değildir. Çocuklara isnat edilen fiiller ağır fiillerdir. Çocukların kendilerine isnat edilen bu suçlamaları idrak etmeleri, örgüt adına bilinçli ve isteyerek hareket etmeleri, örgüt üyesi olmaları, örgütün propagandasını bilinçli olarak yapmaları, çocukların bir araya gelmelerinin toplantı olduğunu anlamaları ve bilmeleri müvekkillerin yaşları ve bilinç düzeyleri dikkate alındığında mümkün değildir.

3.4. Çocuklara uygulanan sevk maddeleri Anayasa'ya aykırıdır!

Kanunla ihtilaf halinde bulunan çocuklar TMK'nın 9. maddesindeki; "Bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili davalara, 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250'nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen Ağır Ceza Mahkemelerinde bakılır. **Bu suçlardan dolayı onbeş yaşın üzerindeki çocuklar hakkında açılan davalar da bu mahkemelerde görülür.**" Şeklindeki düzenleme gereğince, CMK 250. maddeyle yetkili Mahkemede yargılanması Anayasa'nın, 37. maddesine, 10. maddesine, 17. maddesine, 36. maddesine 90. maddesine aykırılık taşımaktadır.

Ayrıca, Kanunla ihtilaf halinde bulunan çocuklar hakkında TMK'nın 13. maddesindeki; "Bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesine göre hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemez; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez. Ancak bu hükümler onbeş yaşını tamamlamamış çocuklar hakkında uygulanmaz." Şeklindeki düzenlemeyle hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesinden, verilecek ***hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesinden***

ve ertelenebilirliğinden yaralandırılmayacak olmaları da Anayasa'nın, 10. maddesine, 36. maddesine 90. maddesine aykırılık taşımaktadır. **Şu nedenlerle ki;**

3.4.1. Anayasanın 90. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Anayasanın 90/son. maddesi aynen; "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası antlaşmalar **kanun hükmündedir**. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7/5/2004-5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır." şeklindedir.

Anayasanın 90. maddesindeki bu düzenlemeyle milletlerarası antlaşmaların 'Kanun Hükmünde' oluşu, daha çok uluslararası sözleşmelere normatif değer atfeden bir buyruk olup yasayla onaylanmış uluslararası belgeleri yargıç doğrudan uygulayacaktır.

Ayrıca Anayasanın 90/son maddesindeki "Temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda Milletlerarası Antlaşma Hükümleri Esas Alınır" biçimindeki düzenleme gereğince uluslararası sözleşme hükmü, ilgili uyuşmazlığın çözümünde **'BELİRLEYİCİ'** olacaktır. Bununla birlikte, Anayasanın 90/son maddesindeki düzenleme, uluslararası antlaşmanın yasadan daha güvenceli bir düzenleme yansıttığı varsayımına dayanmaktadır. Bu çerçevede yasa/uluslararası sözleşme çatışması halinde uluslar arası sözleşmesinin uygulanması gerektiği Anayasa'nın söz konusu düzenlemesiyle kabul edilmiştir. Anayasa'nın 90/son maddesi bir bütün olarak değerlendirildiğinde; "TBMM'nin onaylamayı bir kanunla uygun bulduğu bütün uluslar arası belgelerin(antlaşma, sözleşme, pakt, protokol,..)" yasal mevzuattan önce belirleyici olarak uygulanması gerektiği de aşıkardır.

Yukarıda yapmış olduğumuz değerlendirme çerçevesinde, Türkiye " **Dünya Çocuklarının İnsan Hakları Yasası** " olarak kabul edilen BM Çocuk Hakları Sözleşmesini **14 Eylül 1990 tarihinde imzalamış ve 9.12.1994 tarihli ve 4058 sayılı kanunla** onaylamıştır. Dolayısıyla BM Çocuk Hakları Sözleşmesi Anayasanın 90. maddesi kapsamında usulüne uygun olarak yürürlüğe konulmuş bir Milletlerarası sözleşmedir. Bu nedenle de "YASA HÜKMÜNDE" olup yasalardan önce uygulanması gerekmektedir.

Bu doğrultuda BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 1. maddesi 18 yaşına kadar herkesi çocuk olarak kabul etmektedir. Yine aynı sözleşmesinin 2. maddesi; "*Taraf Devletler, bu Sözleşmede yazılı olan hakları kendi yetkileri altında bulunan her çocuğa, kendilerinin, ana babalarının veya yasal vasilerinin sahip oldukları, ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanır ve taahhüt ederler.*" şeklindeki düzenlemeyle çocuklar arasında ayrımcılık yapılması yasaklanmıştır.

Bununla birlikte sözleşmenin 40/3. maddesindeki; "*Taraf Devletler, hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği iddiası ileri sürülen, bununla itham edilen ya da ihlâl ettiği kabul olunan çocuk bakımından, yalnızca ona uygulanabilir yasaların, usullerin, onunla ilgili makam ve kuruluşların oluşturulmasını teşvik edecek*" denerek çocukların kendilerine özgü makamlarca yargılanmasını güvence altına almıştır.

Ayrıca "Birleşmiş Milletler Çocukların Yargılanması İle İlgili Uyulması Gereken Standart Asgari Kurallarının 14/1. maddesi; " *Kural 11 uyarınca çocuğa özgü bir yargı dışı yola başvurulmamışsa çocuğun yargılamakta olduğu (mahkeme, heyet, konsey, vb.) yetkili makamda yargılamanın dürüst ve hakkaniyetle yapılması gerekir*", 14/2. maddesi; "*Yargılamalar çocuğun çıkarlarına en iyi yardımcı olacak şekilde ve onun anlayabileceği tarzda ve söylediklerini serbestçe ifade edebileceği ortamda cereyan etmelidir.*" şeklindedir. Bu durumda

kanunla ihtilaf halinde bulunan 15-18 yaş aralığındaki çocukların yetişkinlerin yargılandığı bir ortamda ve mekanda yargılanmamaları kendilerine özgü bir makamda ve mekanda yargılanmaları gerekmektedir.

Tüm bunların yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 14. maddesi; **“Bu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan sağlanır.”** ayrımcılık yapılmasını yasaklar nitelikte bir düzenlemedir. Bu ve Sözleşmenin 6. maddesindeki **“Adil Yargılanma Hakkına”** aykırı olarak, sözleşmeye taraf olunmasına karşın TMK'nın 9. ve 13. maddeleriyle 12-15, 15-18 yaş ayrımı yapılarak, **15-18 yaş aralığında bulunan kanunla ihtilaf halindeki çocukların deyim yerindeyse yetişkin çocuk hatta yetişkin kabul edilmesi** A.İ.H. Sözleşmesine aykırıdır.

Yukarıda da açıkladığımız üzere Anayasanın 90/son maddesi gereğince, ulusal **yasalarla kanunla uygun bulunarak yürürlüğe giren uluslar arası sözleşmelerin aynı konuda farklı düzenlemeler içermesi halinde uluslar arası sözleşmelerin yasadan önce uygulanması esastır.** Buna karşın TMK'nın 9. ve 13. maddesindeki düzenlemeyle BM Çocuk Hakları Sözleşmesindeki çocuk tanımı kapsamında kalan kanunla ihtilaf halindeki küçükler arasında yargılamayı yapacak makam/mahkeme ayrımı yapıldığı gibi hapis cezasına seçenek yaptırımların uygulanması olanağı da ortadan kaldırılmıştır. Kısacası TMK'nın 9. ve 13. maddeleriyle, BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 1., 2. ve 40. maddelerine, Birleşmiş Milletler Çocukların Yargılanması İle İlgili Uyulması Gereken Standart Asgari Kurallarınının 14. maddesine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. ve 14. maddelerine dolayısıyla Anayasa'nın 90. maddesine aykırı olarak, 15-18 yaş aralığında bulunan kanunla ihtilaf halindeki çocuklarla 12-15 yaş aralığında bulunan çocukların yargılanmasında farklı makamlar görevli ve yetkili kılınmış, hapis cezasına alternatif olarak uygulanacak seçenek yaptırımlarsa ortadan kaldırılmıştır.

Bu durumda Terörle Mücadele Yasasının 9. ve 13. maddeleri BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 1., 2. ve 40. maddelerine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. ve 14. maddelerine **dolaysıyla ANAYASANIN 90/SON MADDESİNE AYKIRIDIR VE İPTALİ GEREKİR.**

3.4.2. Anayasanın 10. Maddesi Çerçevesinde;

“Kanun önünde eşitlik” hem TC. Anayasası'nda hem de uluslararası sözleşmelerde yer alan önemli bir ilkedir. Anayasanın 10'uncu maddesi **‘Herkes, kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.’** der ve ekler, **‘Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.’** BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 2/1. maddesi; **“Taraf Devletler, bu Sözleşmede yazılı olan hakları kendi yetkileri altında bulunan her çocuğa, kendilerinin, ana babalarının veya yasal vasilerinin sahip oldukları, ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanırlar ve taahhüt ederler.”**, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 14. maddesi; **“Bu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan sağlanır.”** biçimindeki düzenlemelerle ayırım yapılamayacağı güvence altına alınmıştır.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi 1. maddesi; **“.....onsekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır”** diyerek çocuğun tanımı yapmıştır. BM Çocuk Hakları Sözleşmesine uygun olarak **5237 Sayılı TCK'nın “Tanımlar” başlıklı 6/1,b. Maddesi;** **“Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi”** yine Çocuk Koruma Kanununun 3/1,a maddesi; **“Çocuk; Daha erken yaşta ergin olsa bile, onsekiz yaşını doldurmamış kişiyi;”** şeklindeki düzenlemelerle 18 yaşına kadar her insanı çocuk kabul etmiştir.

Ayrıca, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 40/3 maddesi; "Taraf Devletler, hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği iddiası ileri sürülen, bununla itham edilen ya da ihlâl ettiği kabul olunan çocuk bakımından, YALNIZCA ONA UYGULANABİLİR YASALARIN, USULLERİN, ONUNLA İLGİLİ MAKAM VE KURULUŞLARIN OLUŞTURULMASINI teşvik edecek..." demektir. Yine Çocuk Koruma Kanununun 26/2. maddesi; "Çocuk ağır ceza mahkemesi, çocuklar tarafından işlenen ve ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlarla ilgili davalara bakar" diyerek ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçlarda çocuklarla ilgili yargılamayı yapacak olan mahkeme açıkça belirtilmiştir.

Yukarıda izah ettiğimiz düzenlemeler 18 yaşına kadar olan herkesin **KENDİLERİNE ÖZGÜ OLAN MAKAMLARCA YARGILANMASI** gerektiğini güvence altına almıştır

Bunun yanı sıra BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 40/3. maddesindeki"..**YALNIZCA ONA UYGULANABİLİR YASALARIN, USULLERİN**" İbaresine yer vererek **18 yaşına kadar olan her insana ona özgü yasaların uygulanması gerektiğini güvence altına almıştır**. BM Çocuk Hakları sözleşmesinin 2. maddesi de çocuklar arasında bu yasa ve usullerin uygulanmasında ayırım yapılamayacağını güvence altına almıştır. Bu düzenlemeler uygun **olarak Anayasanın 10. maddesindeki "eşitlik ilkesi"** , **aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme tabi tutulmalarını sağlamaktadır**. Bu düzenlemelere rağmen 15-18 yaş aralığında bulunan kanunla ihtilaf halindeki müvekkillerin TMK'nın 13. maddesi gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılmasından, verilecek hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesinden ve ertelenebilirliğinden yararlandırılmamaları çocuklar arasında ayrımcılık yapıldığının göstergesidir.

Anayasa'nın 10. maddesinde ve diğer uluslar arası sözleşmelerde düzenlenen "**Eşitlik İlkesi**" ile hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasa karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır.

Açıkladığımız tüm bu nedenlerle gerek ulusal ve gerekse uluslar arası mevzuat gereği çocuk olarak kabul edilen kişiler arasında isnat edilen fiilde herhangi bir farklılık olmamasına karşın, 15-18 yaş aralığındaki kanunla ihtilaf halindeki çocukların, yetişkinlerin tabii olduğu bir yargılama sistemine dahil edilmeleri eşitlik ilkesinin ihlalidir.

Yukarıda detaylı olarak açıkladığımız bu ilkelere göre, çocuklar arasında hiçbir sebebe dayalı olarak ayrımcılık yapılmaması gerekmektedir. Bu çerçevede müvekkiller, ÇKK, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve 5237 Sayılı TCK gereğince çocukturlar kendilerine özgü makamlarca ve kendilerine uygulanabilir yasalarla yargılanmaları gerekmektedir. Buna karşın TMK'nın 9. ve 13. maddelerindeki düzenlemelerle 12-15 yaşında olanlar ile 15-18 yaşında olan çocuklar arasında yargılama, yargılamayı yapan mahkeme ve/veya makam, farkı yaratılması, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, verilecek hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesinden ve ertelenebilirliğinden yararlandırılmamaları Anayasanın 10. maddesinde düzenlenen "**EŞİTLİK İLKESİYLE**" bağdaşmaz niteliktedir.

Bu nedenlerle de **TMK'NIN 9. VE 13. MADDELERİ ANAYASA'NIN 10. MADDESİNDE DÜZENLENEN "EŞİTLİK İLKESİNE" AÇIKÇA AYKIRIDIR VE İPTALİ GEREKİR.**

3.4.3. Anayasanın 17. maddesi Çerçevesinde;

Anayasanın 17/a maddesi; "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir." 17/b maddesi; "... kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz." , BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 27/1. maddesi "Taraf Devletler, her çocuğun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâksal ve toplumsal gelişmesini sağlayacak yeterli bir

hayat seviyesine hakkı olduğunu kabul ederler.”, 37/b maddesi; “Hiçbir çocuk yasadışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacaktır. Bir çocuğun tutuklanması, alıkonulması veya HAPSİ YASA GEREĞİ OLACAK ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır”, Çocuk Koruma Kanununun 4/i maddesi; “Çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulması,” şeklindedir.

Anayasa'nın 17. maddesine göre kişi özgürlüğünün kısıtlanması konusunda yasaya uygunluk şartı aranacaktır.

Yine Çocuk Koruma Kanuna göre çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulacağı düzenlenerek, kanunla ihtilaf halindeki çocuklarla ilgili olarak öncelikle özgürlüğü kısıtlayıcı cezalara alternatif yaptırımların uygulanması sağlamak yasa koyucu tarafından güvence altına alınmak istenmiştir. Oysa TMY'nın 13. maddesiye, çocuklar için özgürlüğü kısıtlayıcı cezalara alternatif yaptırımların uygulanma olasılığını 15 yaşından büyük çocuklar bakımından ortadan kaldırmaktadır.

Anayasanın 90. maddesi gereğince Kanun ile arasında çelişki bulunması halinde uygulanmasına öncelik tanınacak olan ÇHS, çocuklar için özgürlüğün kısıtlanmasının son çare olmasını öngörmektedir. Anayasa'nın 17. maddesine göre de kişi özgürlüğünün kısıtlanması konusunda yasaya uygunluk şartı aranacağına göre, TMY' nın 13. maddesi özgürlüğü kısıtlayıcı cezayı alternatifsiz kılarak Çocuk Hakları Sözleşmesinin 2. ,37 maddelerine ve dolayısıyla Anayasanın 17. maddesini ihlal eder niteliktedir. Bu nedenle de TMK' nın 13. maddesi ANAYASA'NIN 17. MADDESİNE AYKIRILIĞI NEDENİYLE DE İPTALİ GEREKİR.

3.4.4. Anayasanın 36. Maddesi Çerçevesinde;

BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin 40. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin “Adil Yargılanma” başlıklı 6. maddesine paralel olarak Anayasanın 36. maddesindeki “**Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile ADİL YARGILANMA HAKKINA sahiptir.**” düzenlemesiyle çocukların adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. “Adil Yargılanma Hakkına” ilişkin bu güvenceler hem medeni uyuşmazlıklarda hem de suç isnadını içeren ceza yargılamasında gerçek ve tüzel kişiler tarafından hem ilk derece yargı yerlerinde hem de temyiz mahkemelerinde ileri sürülebilir.

Adil yargılanma hakkı kapsamında çocukların kendilerine özgü makamlar ve/veya mahkemelerce yargılanması gerekmektedir. Nitekim Çocuk Koruma Kanunu çocukların yargılanmasında yetkili ve görevli makamların çocuk bürosunda görevli savcılar ve hakimler olduğunu düzenlemiştir. Gerek BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve gerekse Çocuk Koruma Kanunundaki düzenlemelerle kanunla ihtilaf halindeki çocukların, özel gelişimsel dönemleri ve sosyalleşmelerinden ötürü, özel bir yargılama sürecine dahil edilmeleriyle çocuklara özgü mahkemelerde ve özel usullerle yargılanması güvence altına almıştır.

Ayrıca “Birleşmiş Milletler Çocukların Yargılanması İle İlgili Uyulması Gereken Standart Asgari Kuralları”na göre ÇOCUK; devletlerin ilgili hukuk sistemlerine göre, bir suçu işlemesi ile ilgili olarak yetişkinlerden farklı şekilde muamele edilen küçük veya gençlerdir. ÇOCUK SUÇLU İSE, suç işlediği ortaya çıkan veya suç işlediği iddia edilen küçük veya gençtir.

Hem Çocuk Hakları Sözleşmesi hem de **Birleşmiş Milletler Çocukların Yargılanması İle İlgili Uyulması Gereken Standart Asgari Kuralları** gereğince, her devlet kendi adalet sisteminde özellikle çocuk suçlulara uygulanacak kuralları, kanunları ve çocuk yargılamasında donanımlı kuruluş ve mahkemeleri oluşturacaktır. Bu çerçevede çocukların hassas oldukları kabul edildiğinden onlar için ayrıca çocuk mahkemeleri oluşturulmuştur.

Çocuk mahkemeleri; suç işleyen çocukların yargılandığı, yargıç ve savcısının özel eğitimden geçirildiği, sosyal çalışmacının çocuğun durumu üzerine rapor vererek yargılamayı yönlendirebildiği özel bir mahkemedir. Çocuk mahkemesinin yargılama aşamasındaki temel felsefesi, çocuklara yetişkin suçlu gibi davranılmamasıdır. Ayrıca çocuk yargılamasında mahkeme yalnızca delilleri toplamak, şahitlerin bilgilerini dinlemek ve suç olayının kanunun hangi maddesine girdiğini araştırmakla yetinemez. Çocuk Hakiminin amacı, suçun gerçek nedenlerini bulmaya, çocuk suçlunun hayatını öğrenmeye ve psikolojini anlamaya yöneliktir.

Fakat CMK 250. maddeyle özel yetkili mahkemelerin bu kıstaslara uygunluğundan söz etmek mümkün değildir. Nitekim Terörle Mücadele Kanunu bir kül halinde incelendiğinde tamamen yetişkinlerin yargılamasına ilişkin esas ve usulleri içerdiği dolayısıyla yetişkinlere özgü bir sistem olduğu, çocuklara özgü bir sistemden uzak olduğu kuşku götürmez bir gerçekliktir. Bu nedenle Terörle Mücadele Kanununun 9. ve 13. maddelerindeki düzenlemelerle kanunla ihtilaf halindeki çocuklar yetişkin yargılamasına dahil edilmiştir.

Ülkemizde, Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde yukarıda sözünü ettiğimiz kriterlere uygun olarak Çocuk Mahkemeleri ile Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri kurulmuştur Türkiye’de çocuklara özgü mahkemeler kurulmuş olmasına rağmen kanunla ihtilaf halindeki çocukların, **çocuğa özgü adalet sistemi çerçevesinde yasa ile kurulmuş çocuk mahkemeleri dışında yargılanması adil yargılanma hakkının ihlali anlamına gelmektedir.**

Ayrıca **Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. ve 13. maddeleriyle** yapılan düzenlemeler, çocukları korumak yerine, onları yetişkinlere özgü adalet sistemine dahil ederek, damgalanmalarına ve toplumdaki dışlanmalarına sebep olduğundan Çocuk Hakları Sözleşmesinin 40. maddesine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesine dolayısıyla **ANAYASANIN 36. MADDESİYLE GÜVENCE ALTINA ALINAN “ ADİL YARGILANMA HAKKINA” AÇIKÇA AYKIRIDIR ve İPTALİ GEREKİR.**

3.4.5. Anayasanın 37. Maddesi Çerçevesinde;

Bilindiği üzere, ceza yargılamasının temel taşlarından biri doğal hakim prensibidir. Anayasanın 37. maddesindeki; **“Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.”** düzenlemeyle ceza yargılamasındaki doğal hakim prensibi güvence altına alınmıştır.

Anayasanın yukarıda sözünü ettiğimiz maddesiyle güvence altına alınan **“tabii hakim ilkesi”**, Terörle Mücadele Kanununun 9. maddesindeki düzenlemeyle ihlal edilmiştir. Nitekim Türkiye’nin de tarafı bulunduğu ve Anayasa’nın 90. maddesi gereğince kanun hükmünde bulunan **BM Çocuk Hakları Sözleşmesi 1. maddesi;** **“...onsekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır”** diyerek çocuğun tanımı yapmıştır. BM Çocuk Hakları Sözleşmesine uygun olarak **5237 Sayılı TCK’nın “Tanımlar” başlıklı 6/1,b. Maddesi;** **“Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi”** yine Çocuk Koruma Kanununun 3/1,a maddesi; **“Çocuk; Daha erken yaşta ergin olsa bile, onsekiz yaşını doldurmamış kişiyi;”** şeklindeki düzenlemelerle çocuğun tanımı yapılmış ve 18 yaşına kadar her insanı çocuk kabul etmiştir. Ayrıca **Birleşmiş Milletler Çocuk Ceza Adaleti Sisteminin Uygulanması Hakkında Asgarî Standart Kuralları’nın 2.2.a maddesi** çocuğu; **“mevcut hukuk sistemi içinde işleyebileceği bir suçtan dolayı kendisine büyük insanlardan farklı davranılması gereken kişi”** olarak tanımlamaktadır.

Yine BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin 40/3 maddesindeki; **“Taraf Devletler, hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği iddiası ileri sürülen, bununla itham edilen ya da ihlâl ettiği kabul olunan çocuk bakımından, yalnızca ona uygulanabilir yasaların, usullerin, ONUNLA İLGİLİ MAKAM VE KURULUŞLARIN oluşturulmasını teşvik edecek...”** şeklinde bir düzenleme yer vermektedir.

Ayrıca, Çocuk Koruma Kanununun 26/1. maddesindeki “Çocuk mahkemesi, asliye ceza mahkemesi ile sulh ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlar bakımından, suça sürüklenen çocuklar hakkında açılacak davalara bakar” ve ÇKK’nın 26/2 “Çocuk ağır ceza mahkemesi, çocuklar tarafından işlenen ve ağır ceza mahkemesinin **görev alanına giren suçlarla ilgili davalara bakar.**” Şeklindeki düzenlemelerle kanunla ihtilaf halinde bulunan çocuklarla ilgili yargılamanın çocuk mahkemeleri tarafından yapılması kabul edilmiştir. Sözünü ettiğimiz bu düzenlemelerle 15-18 yaş grubu içinde bulunan çocukların da Çocuk Mahkemelerinde yargılanmasına olanak sağlanmıştır

Bunun yanı sıra gerek BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, “Çocuk Ceza Adalet Sisteminin” esaslarını düzenleyen Birleşmiş Milletler Çocuk Ceza Adaleti Sisteminin Uygulanması Hakkında Asgarî Standart Kuralları ve gerekse Çocuk Koruma Kanunu incelendiğinde de görüleceği üzere; **ÇOCUK YARGILAMASINDA ESAS OLAN FİİL DEĞİL FAİLDİR YANI ÇOCUKTUR. DOLAYISIYLA ÇOCUK YARGILAMASINDA ÖNEMLİ OLAN MADDİ GERÇEĞİN ORTAYA ÇIKARILMASI DEĞİL ÇOCUĞUN MENFAATİDİR. Bu doğrultuda ÇOCUK CEZA ADALETİ SİSTEMİ KAPSAMINDA ÇOCUKLARIN YARGILANACAĞI MAKAM, MAHKEME FİİLE GÖRE DEĞİL FAİLE GÖRE BELİRLENMİŞTİR. Bu nedenle de kanunla ihtilaf halinde bulunan müvekkillerin kendilerine özgü mahkemeler olan çocuk mahkemelerinde yargılanması gerekmektedir.**

Yukarıda izah ettiğimiz düzenlemeler ışığında, TMK’ nın 9. maddesi incelendiğinde, **CMK 250. maddeyle yetkili mahkemelerin suç tiplerine göre görev alanının belirlendiği görülecektir.** Oysa yukarıda sözünü ettiğimiz üzere **çocuk ceza adaleti sisteminde esas olan faile göre yargılamayı yapan makamın belirlenmesidir.** Faile yani kanunla ihtilaf halindeki çocuklara ilişkin olarak yetkili ve görevli makamlar ÇKK’ nunda düzenlenmiş olup müvekkillerin Diyarbakır Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanması gerekmektedir.

Bu anlatımlarımızdan da anlaşılacağı üzere, **BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, 5237 Sayılı TCK ve Çocuk Koruma Kanunundaki düzenlemelerle güdülen amaç, kanunla ihtilaf halinde bulunan çocukların yargılanmasında MUHALEMENİN ÇOCUĞA ÖZGÜLÜĞÜNÜ sağlamaktır.** Bu çerçevede TMK’ nın 9. maddesiyle 15-18 yaş grubundaki kanunla ihtilaf halindeki müvekkillerin kendilerine özgü makamlar olan Çocuk Mahkemeleri yerine, CMK 250. maddesiyle yetkili Mahkemenizde yargılanması **ANAYASANIN 37. MADDESİNDE VÜCUT BULAN “KANUNİ HAKİM GÜVENCESİNE” AÇIKÇA AYKIRIDIR VE BU NEDENLE İPTALİ GEREKMEKTEDİR.**

4. ÇOCUK ADALET SİSTEMİ AÇISINDAN GENEL DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Terörle Mücadele Yasasının 9. maddesinin değiştirilmesine ilişkin tutanaklarda bu değişikliğin ; **“Daha sağlıklı bir yargılama yapılabilmesi için, terör suçlarının aynı mahkemede yargılanmasına imkan tanımak amacıyla”** yapıldığı ifade edilmektedir. Tutanaklardaki bu açıklama, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin Çocuk Hakları Sözleşmesini imzalarken **“çocuğun yüksek yararına birinci önceliği”** verme taahhüdünü ihlal ettiği, TMK’nın “Terörle Mücadele” amacını “Çocukların Yüksek Yararına” tercih ettiği anlamına gelmektedir ki **“Terörle Mücadele” amacı dahi çocukların var olan en temel haklarının kısıtlanmasının, Anayasa ile getirilmiş olan korumaların ortadan kaldırılmasının gerekçesi olamaz**

Bunun yanı sıra Çocuk Hakları Sözleşmesini imzalayan taraf devletlerin, ilgili sözleşmedeki hakları çocuklara sağlama yükümlüğünün yanında, Sözleşmenin 36. maddesindeki; **“Taraf Devletler, esenliğine herhangi bir biçimde zarar verebilecek başka her türlü sömürüye karşı çocuğu korurlar.”** düzenleme gereğince çocukları her türlü ihmal ve istismara karşı koruma görevi de vardır.

Terörle Mücadele Yasasının 9. ve 13. maddesindeki düzenlemelerin 28 Mart 2006 tarihinde Diyarbakır’da meydana gelen olaylarla bağlantılı olduğu kanısındayız. Terörle Mücadele Kanununun 9. ve 13. maddelerindeki düzenlemelerle, Çocuk Hakları Sözleşmesi gereğince **kanunla ihtilaf halindeki çocukları korumakla yükümlü bir Devletin, onları suça itilmekten**

korumak için kabul ettiği yasal çözümün onları “terör suçlusu bir yetişkin gibi yargılamak ve cezalandırmak” olması, çocukların temel haklarının ihlali anlamına gelmektedir. Diğer bir anlatımla toplumsal barışı sağlamak, kanunla ihtilaf halindeki çocukların korunmasını sağlamak amacıyla koruyucu ve destekleyici önlemler geliştirilmesi yerine, bir ilde ve/veya bölgede yaşanan olaylar üzerine Terörle Mücadele Kanununda çocuklar aleyhine olacak düzenlemelerin yapılmasının kabulü mümkün değildir.

Ayrıca, Terörle Mücadele Kanununun 9. ve 13. maddelerindeki düzenlemeler, çocukları “terörden” koruyacak nitelikte değildir. Aksine çocukları suça karşı tamamen korumasız bırakacak düzenlemelerdir. Nitekim, koruyucu bir yaklaşımın temelinde çocukların aileleri ve yakın çevreleriyle birlikte geniş bir sosyal destek mekanizmasına dâhil edilmesi bulunmaktadır. Bu mekanizmayı oluşturacak yargı sistemi ise **ÇOCUK MAHKEMELERİDİR.**

Terörle Mücadele Yasası bir kül halinde değerlendirildiğindeyse, çocukları yetişkinler gibi toplumdan soyutlayarak cezalandırmayı ve damgalamayı tercih ederek, Anayasa’da ve özellikle yasa hükmünde olan Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde güvence altına alınan çocuğun özgürlüğü, gelişme ve kendi geleceğini belirleme hakkı Terörle Mücadele Kanununun 9. ve 13. maddeleriyle elinden alınmaktadır. Terörle Mücadele Kanunuyla 15–18 yaş aralığındaki çocuklar kendilerine özgü ceza adaleti sistemi dışına itilerek, yetişkinlere özgü ceza adaleti sistemine dahil edilmeleri onların sosyal ortamlarından uzaklaşmalarına ve o suç konusunda daha da uzmanlaşmalarına neden olacaktır. Dolayısıyla çocukların yetişkinlerin çıkarları doğrultusunda terör örgütlerine daha kolay katılabiliyor olmaları, yasalar ve önleyici hizmetlerle düzenlenerek engellenmediği takdirde, cezalandırıcı müdahale biçimleri sayesinde terörle mücadele edilmesi yerine, terörün teşvik edilmesi gibi bir tehlike ile de karşı karşıya kalınacaktır.

Yukarıda Anayasaya aykırılıklar kısmında izah ettiğimiz bütün bu hükümler çerçevesinde yapılan değerlendirmeden de açıkça anlaşılacağı gibi; Terörle Mücadele Kanununun 9. ve 13. maddeleri, çocukların kendilerine özgü olan Çocuk Mahkemelerinde değil de “**SUÇA ÖZGÜ**” olarak kurulan, aynı zamanda yetişkinleri de yargılayan mahkemelerde ve yetişkinlere özgü usullerle yargılanmasına, haklarında yetişkinler gibi özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirlere ve hapis cezasına alternatif yaptırımların uygulanmamasına sebebiyet vermektedir.

Açıklamaya çalıştığımız tüm bu nedenlerle; 5532 sayılı yasanın 8. maddesi; “3713 sayılı Kanunun 9. maddesinde yapılan değişiklik uyarınca getirilen “Bu kanun kapsamına giren suçlarla ilgili davalara 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen ağır ceza mahkemelerinde bakılır. Bu suçlardan dolayı onbeş yaşın üzerindeki çocuklar hakkında açılan davalarda bu mahkemelerde görülür” hükmüyle, 5739 Sayılı Yasanın 3. maddesi “3713 sayılı Kanunun 13. maddesinde yapılan değişiklik uyarınca getirilen “Bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesine göre hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemez; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez. Ancak bu hükümler onbeş yaşını tamamlamamış çocuklar hakkında **uygulanmaz.**” Hükümleri gerek Çocuk Hakları Sözleşmesinin 2, 37, 40. maddelerine gerek Anayasa’nın 10, 17, 37 ve 90. maddelerine aykırıdır.

5. TALEPLERİMİZ

- 1- Toplumsal olaylarda çocuklara müdahale edecek polislerin çocuk şube müdürlüğüne bağlı birimlerden seçilmesini,
- 2- Çocuklara aşırı güç kullanılmaması, yakalamadan sonra önce TEM veya başka birimler değil direk çocuk şube müdürlüğüne götürülmesini,
- 3- Gözaltında tutulan çocukların ailelerine derhal haber verilmesi, uzmanlardan destek alınması, avukatlarıyla derhal görüştürülmesini,
- 4- Soruşturma dosyasının avukatları tarafından incelenmesinin derhal sağlanmasını,

- 5- Çocukların derhal çocuk savcısına çıkarılmasını,
- 6- Çocukların yaptıklarını anlayacak durumda olduklarını belirleyen Farik mümeyyiz raporlarının uzman doktorlar tarafından kapsamlı tetkiklerin yapılıp, alınmasını,
- 7- Kanunla ihtilafa düşen çocuklara dair Anayasa'da, Çocuk Koruma Kanunu'nda ve BM. Çocuk haklarına Dair sözleşme ile Avrupa İnsan hakları Sözleşme hükümlerinin çocuk polisi, savcılık ve mahkemeler tarafından uygulanmasının özellikle istenmesini,
- 8- Çocuklar arasında 12-15 ve 15-18 ayırımı yaparak CMK.250 ile yetkili ağır Ceza Mahkemelerinde yarılanmasına neden olan, Terörle Mücadele Kanununun 9. 13 maddelerinin derhal kaldırılmasını ,
- 9- 5233 sayılı TCK'da "Suç işlemek amacıyla örgüt kurma"yı düzenleyen 220/6 ve 7 maddelerindeki soyut durumun her eylemi cezalandırılmak için rahatlıkla kullanılabilirdiğinden kaldırılmasını,
- 10- Çocuk yararı gözetilerek uygulamada karşılaşılan sorunların çözülmesi amacıyla öncelikle komisyonun tespitlerde bulunmasını, daha sonra da en çok sorun yaşadığı bölgelerde bulunan İnsan Hakları Örgütleri, STK, Barolar, Çocuk Şube Müdürlükleri, Çocuk Savcıları ve Çocuk mahkemelerinde görev yapan hâkimleri, mahkemelerde görev yapan uzmanların, Ceza İnfaz kurumlarında görev yapan ve infaz koruma memurlarının katıldığı "Nasıl Bir Uygulama istiyoruz" konulu bir arama konferansının yapılmasını,
- 11- Devletin Çocuk sorunlarına dair BÜTÇE ve uzman sayısının artırılmasını,
- 12- Devletin çocuk politikalarını oluştururken, çocukları ilgilendiren kanunları çıkarırken çocuk odaklı çalışan STK'larla ve çocuklarla bir araya gelmesini
- 13- Bütün bu anti-demokratik uygulamalara neden olan Kürt sorununun demokratik ve barışçıl temelde çözümü için gerekli anayasal ve yasal düzenlemelerin yapılmasını talep ediyoruz.

6. UZMAN GÖRÜŞLERİ

6.1. Uzman Görüşü/ Muayene ve Raporlara İlişkin Bilgiler

Prof. Dr. Ümit Biçer tarafından, 24 Şubat 2009'da 5 çocuğun yargılamasının sürdüğü duruşma için yapılan hazırlık metninden alıntıdır.

Adli psikiyatrik muayene ve değerlendirmede muayeneye kişinin yakınması ve sorulan soru ile (kendisine ve çevresine göre) başlamalı ve öykü ile sürdürülmelidir. Öykü kişinin kendi dilinden kaydedilmeli, öyküde yer alan bilgilerin yakınma ve olayla ilişkisi değerlendirilmelidir. Muayenenin psikiyatrik septomatolojiyi saptayacak şekilde yapılandırılması ("bilinç, duygu durum, motor bozukluklar, düşünce, konuşma, algı, bellek, zeka, içgörü ve yargı" komponentleri yönünden) ve formlar kullanılması önerilmektedir.

Yapılacak psikiyatrik muayene dışında, olay tarihi, olay sırasındaki yaşı, olayın ne olduğu, olayın gerçekleşmesine giden süreç ve gerçekleşme şekli, kişinin olay öncesi, sırası ve sonrası bilinç ve eylem özgürlüğünü etkileyecek herhangi bir psikiyatrik/tıbbi tablonun bulunup bulunmadığı, yapmış olduğu eylemler, olayı ne amaçla ve nasıl işlediği, olayla ilgili ifadeler, çocuğun tıbbi ve kriminal öyküsü bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde yalnızca tek yönlü sorularla yetinilmesi hatalı kararlar verilmesine neden olmaktadır. Çocukların yaramazlık ve ceza hakkındaki görüşleri de yaşla birlikte değişikliğe uğrar. Daha küçük çocuklar "immanent justice", her şeyde mevcut adalet, fikrine göre hareket ederler. Suç cezayı gerektirir ve eğer cezalandırıldıysanız bunu hak edecek kötü bir şey yapmışsınızdır. Onlar aynı zamanda "retributive justice", cezalandırıcı adalet, fikrini benimserler, buna göre şartlar ve motivasyon ne olursa olsun ceza suça uymalıdır. Buna karşıt olarak daha büyük çocuklar otonom bir yargılamaya, işbirliği ve kooperasyona dayanan, kuralların içselleştirilmesine, adalet ve karşılıklı hizmet anlayışına dayanan farklı bir moral anlayışla

hareket ederler. 11-21 yaş arası çocuklarda moral yapılanmanın manipulasyona açık olduğu gösterilmiştir.

Çocuklarda yapılacak muayene ve incelemelerde, görüşmelerin yalnızca sözel olmayıp diğer tekniklerin ve psikometrik incelemelerin kullanılması önerilmiştir.

Adli psikiyatrik inceleme, her olayın tek tek ve birbirinden bağımsız olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bu değerlendirme gerçekleşen her eylem için (aynı gün içinde gerçekleşse dahi) ayrı ayrı yapılmalıdır. Bir eylemin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayan ve davranışlarını yönlendirme yeteneği bulunan bir çocuk başka bir eylemin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayabilir veya davranışlarını yönlendirme yeteneği bulunmayabilir. Adli psikiyatride olayı içeren bilgiler (adli dosya) olmadan bir karara varmak hatalı sonuçlara yol açmaktadır.

Çocuklarda Ceza Sorumluluğu

5271 sayılı TCK nun 31. maddesinin gerekçesinde yaş küçüklüğü ve ceza sorumluluğu kavramları şu şekilde açıklanmıştır;

“Kişinin, fiziksel gelişimine paralel olarak, toplumun değer yargılarını, bunların anlam ve içeriğini algılama yeteneği gelişmektedir. Yine bu gelişim sürecinde algılama yeteneğinin yanı sıra, ayrıca toplumdaki ölçü davranış kurallarının gerekleri doğrultusunda hareketlerini yönlendirebilme (irade) yeteneği de gelişmektedir. Çocukluktan gençliğe geçiş sürecinde bulunan on iki yaşını doldurmuş ve fakat henüz on beş yaşını tamamlamamış kişiler, genellikle işlediği fiilin bir haksızlık oluşturduğunun bilincinde olmakla beraber, bazı durumlarda fiili işlemekten kendini alıkoyamamakta ve bazı davranışlar açısından iradesine yeterince hâkim olamamaktadır. Bu nedenle, suç oluşturan bir fiili işlediği sırada on iki yaşını bitirmiş olup da henüz on beş yaşını bitirmemiş olan kişilerin, işlediği suç açısından davranışlarını yönlendirebilme yeteneğine sahip olduğunun belirlenmesi hâlinde, ceza sorumluluğunun olduğu kabul edilmiştir.

Bu yaş grubundaki çocukların ceza sorumluluğunun var olduğunun kabul edilebilmesi için çocuğun hem “işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayabilmesi” ve hem de “davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı” şartları birlikte gereklidir.

Bir suçtan sorumlu tutulabilmek için eylemin bilerek, isteyerek veya kusurlu bir davranış nedeniyle gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Adli psikiyatrik değerlendirmede bu durum “kişinin ruhsal-zihinsel ve bedensel olarak olgunlaşması, yaptığı eylemin anlamını, doğuracağı sonuçları ve bunların toplum değer yargılarından farkını bilmesi, eylemin bilinç ve düşünce açıklığı içinde özgür iradesi ile gerçekleştirilmesi ve uygulanacak ceza ve infazdan olumlu dersler çıkarabilmesi” olarak ele alınmaktadır. Çocuklarda ceza sorumluluğu; eski TCK’da “farik-i mümeyyizlik” olarak yer almıştır. Farik-i mümeyyizlik, akli başında olma, toplumca doğru olanı, suç özelliğinde olmayanı ayırt edebilme, seçebilme ve uygulayabilme kabiliyeti, birbirine yakın durumlar, davranışlar, düşünceler, duygular arasında ayırım yapabilmek, doğruyu bilmek ve uygulayabilmek, tepkilerinin ve davranışlarının sonuçlarına katlanabilmek ve onlardan doğru sonuçlar çıkarmak olarak yorumlanmıştır.

Çocuğun yaptığı eylemin farkında olması, bu eylemin diğer eylemlerden farkını, bu eyleme kalkışan bir akran veya bir erişkine karşı koyabileme düşünce ve yeteneğinin varlığı, niye böyle bir eyleme kalkıştığı, bu eylemin doğuracağı sonuçları bilmesi, sonuçlarına katlanması, başkalarının zarar göreceğini, kendisine ceza verileceğini bilmesi veya tahmin edebilecek derecede ruhsal gelişmeye erişip erişmediği araştırılmalıdır. Bu araştırmanın ilk basamağı, çocuklarda yapılacak sosyal incelemelerdir. Çocuğun, yaşı, eğitim durumu, ailesel özellikleri, sosyo-ekonomik özellikleri, boş vakitlerini değerlendirme şekli, eylemi gerçekleştirdiği sırada içinde bulunduğu koşullar, çevresinden edindiği değerler ve duygusal yükler gibi bilgiler, ilk öğrenilmesi gereken bilgilerdir. Çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişimi ise ikinci aşamada

yapılacak incelemelerin temelidir. Psikiyatrik değerlendirme yalnızca çocuktaki zeka geriliği ve çocukluk dönemi psikiyatrik hastalıkları araştırmamalı, çocukta soyut düşüncenin oluşumu da dahil olmak üzere çocuğun karşı karşıya kaldığı kanuni problemle ilgili özgül değerlendirmeleri de içermelidir.

Uygulamada düzenlenen adli raporların yalnızca akıl hastalığı, zeka geriliğine dayandırılması, eylemin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneği yönünden inceleme yapılmaması kanunla itilaf halinde olan çocuklar yönünden olduğu kadar çocuk adaleti boyutunda da ciddi hatalara yol açmaktadır.

Olaya ilişkin özellikler

Ergenlik çağı gelişimin her yönü ile hızlandığı bir çağdır ve yaşadığı deneyimi ancak olay anında içinde bulunduğu gelişim düzeyi ve sosyokültürel uyumuna bağlı olarak anlamlandırabilir. Çocukların sosyoekonomik seviyesi düşük aile ortamında yaşadıkları, ruhsal ve sosyal gelişimlerinin ciddi baskı altında olduğu ve çocuğun gelişme sürecinde doğru ve yanlış ayırt etme, dürtülerini kontrol edebilme yetilerini geliştirme gibi alanlarda gerekli olan yeterli ebeveyn denetiminden uzak oldukları anlaşılmaktadır.

12 yaşını bitimi ile 15 yaşın tamamlanması arasındaki dönemde, zihinsel, fiziksel ve ruhsal yönden tam bir olgunluğuna erişmemiş, toplumsal rol ve görevlerini öğrenmekte olan çocuk, bu süreç içinde bir dereceye kadar toplumsal kurallara aykırı düşünceler taşıyıp eylemlere girişebilir. Çocuklar ergenlik öncesi/başlangıcında ve soyut kavramların algılanması yönünden olgunlaşma sürecinin tamamlanıp bütünleşmesi aşamasındadırlar. Bu dönem, bireysel kimliğin ve toplumsal bilincin çok hızlı geliştiği bir dönem olması nedeniyle “çete çağı” olarak da adlandırılabilir. Bu yaştaki çocuk ve gençlerin eylemlerinin bilinçli, yetkin bir eylem olmaktan ziyade akran grupları içinde varolma, grup içinde kendi kimliğini geliştirme, ayrı bir insan olduğunu kanıtlama gibi gelişme dönemine özgü motivasyonlarla başlayıp sürebileceği, eylemlerinin büyüme sürecini temsil eden değerlere ve kişilere karşı bir başkaldırı, disiplin ve otoriteye karşı çıkma özelliklerini taşıyacağı ve dürtü kontrolünün düşüklüğü nedeniyle çabuk ve fevri olarak gerçekleşebileceği bilinmektedir.

Adli psikiyatride **“suç işleme ve suça karşı kendini savunma mantığı”** yönünden yaşanan olaylar değerlendirildiğinde; Çocukların aktarımlarında ve sosyal inceleme raporlarında; içinde buldukları durumun-olayın politik muhtevası konusunda bir fikirleri veya bu fikri oluşturacak soyutlama yetilerinin bulunmadığı, cebir ve şiddet kullanarak Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini ve siyasi düzeni değiştirmek gibi bir amaç ve eylemleri bulunmadığı, yaşanan olayların –içinde yer aldıklarını kabul edenler için bile- kapsamına, amacına ve sonuçlarına ilişkin ne bilgileri ne de bu tür bir sosyal olguyu değerlendirmeye yetecek bilişsel yeterlilikleri olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca çocuklar bu toplantıya terör örgütünü desteklemek için gittiklerini beyan etmemişlerdir. Çocukların dahil olduğu sürecin bir oyun stimülasyonu içinde akran grupları içinde başlayıp süren, eylemlerinin büyüme sürecini temsil eden değerlere ve kişilere karşı bir başkaldırı, disiplin ve otoriteye karşı çıkma güdüsü ile, eylemin dürtü kontrolünün düşüklüğü nedeniyle çabuk ve fevri olarak gerçekleşebileceği ve **çocukların yaşadıkları şehirde yapılan bir gösteriye, sosyal çevrelerinde görmeye alışık oldukları**, bu tür toplumsal olayları erken çocukluk dönemlerinden bu yana yaşadıkları hatta içinde büyüdükleri düşünüldüğünde onlar için bu tür protesto eylemlerinin sosyalizasyon süreçlerinin bir parçası olduğu dikkate alınmamıştır.

Eylemin özelliği ve çocukların savunmalarına dikkat edildiğinde “eylemin kendileri tarafından başlatılan bir eylem olmadığı çevrelerindeki büyükler, model kişilerce başlatıldığı anlaşılmaktadır. Sadece çocuklar için değil herkes için kolektif davranış ortamlarında bireysel kararları ve davranışları bireysel süreçlerin belirlenmesinden çok toplumsal etkiler daha çok belirlemekte, toplumsal olaylarda yetişkinler bile çevreden etkilenerek grup dinamiğine göre

hareket etmektedir. Bu tür sosyal etkiler oyun, çocukluk ve gençlik çağında olan 18 yaş altı grubunda daha sık gözlenmektedir.

İddia edilen suç bir terör örgütü üyeliği ve örgütün çağrısı doğrultusunda eylem yapmak olmakla birlikte, çocuklarda yaşanan durum; sosyal çevreden etkilenme sonucu ergenlik sürecinde olan bireyin otorite, disiplin gibi kavramlara karşı koyma boyutunda algılandığı değerlendirilmektedir. Gelecekle ilgili açık, net hayalleri ve idealleri olması, öğretmen doktor, savcı olmak istemeleri, sadece olay anında değil, yaşanan durumun idrakinde de olmadıklarını düşündürmektedir. Çocuklar, ağır ceza talepleriyle yargılandıklarını, eylemin sonuçlarının kendilerine ne getireceğini ve nasıl bir ceza ile de karşı karşıya kalabileceklerini bilmedikleri; dolayısıyla, işlemiş oldukları ileri sürülen suçun sonuçlarını da bilmedikleri ve kavrayamadıkları anlaşılmaktadır.

6.2. Uzman Görüşü: Prof. Dr. Melek Göregenli

Çocuklar İçin Adalet Girişimi Çalışmaları kapsamında, 5-6 Aralık 2008'de tutuksuz yargılanan 5 çocukla yapılan görüşmelere ilişkin Prof. Dr. Melek Göregenli tarafından yapılan değerlendirmedir. Çocuklarla yapılan görüşmelerden bazı ana başlıklarda sonuçlar çıkarmak mümkün.

Öncelikle çocukların yaşanan olayların –içinde yer aldıklarını kabul edenler için bile- kapsamına, amacına ve sonuçlarına ilişkin ne bilgileri ne de bu tür bir sosyal olguyu değerlendirmeye yetecek bilişsel kapasiteleri olduğu söylenemez. Örneğin “Başbakan buraya gelmesin” ifadesi “başbakan” kavramının onlar için ifade ettiği anlamın hiç de formel bir anlam olmadığını göstermektedir. Yaptıkları kendilerince –katıldığını söyleyenler için bile- bütünüyle istemedikleri bir olaya ilişkin tepkileridir, olayın politik muhtevası konusunda en ufak bir fikirleri yoktur, bu fikri oluşturacak soyutlama yetileri de yoktur. Bu durum yine çocuklara yapılan görüşmelerden açıkça ortaya çıkmaktadır. Yargılandıkları, suçlandıkları eylemin cezai sonuçları hakkında herhangi bir fikirleri yoktur. Yani bilerek ve sonuçlarını idrak ederek bir eylemin içinde yer aldıkları iddia edilemez. Çocuklarla yapılan görüşmelerde hepsinin gelecekle ilgili sarı ve net hayalleri ve idealleri olduğu görülmektedir. Kimi öğretmen kimi doktor olmayı hedeflediğini belirtmektedir. Çocukların sadece olay anında değil şu anda da yaşanan durumun idrakinde olmadıklarını bu örnek açıkça göstermektedir. Ağır ceza talepleriyle yargılandıklarını ve yargılamanın sonuçlarına bağlı olarak eğitim hayatlarının sona ereceğinin farkında değillerdir.

Bu çocukların, bu tür toplumsal olayları erken çocukluk dönemlerinden bu yana yaşadıkları hatta içinde büyüdükleri düşünüldüğünde onlar için bu tür protesto eylemlerinin sosyalizasyon süreçlerinin bir parçası olduğu düşünülebilir. Resmi otoritelerle çevrelerinin ailelerinin ilişkilerinde yaşanan sorunlara tanıklık ederek, pek çok acıyı paylaşarak yaşadıkları çocukluk dönemleri onların şiddet, şiddetsizlik, suç, ceza, oyun gibi kavramlar konusunda içinde yaşadıkları koşullara bağlı olarak kendilerine özgü tanımlamalar yaptıkları göz önüne alınmalıdır. Bu çocukların davranışlarından 18 yaş altındaki çocuk ve gençler olarak kendilerinin, toplumun, kamusal otoritenin ve hepimizin ne kadar sorumlu oldukları düşünüldüğünde çocuklara düşen sorumluluğun herhalde çok az olacağı açıktır.

Sadece çocuklar için değil herkes için kolektif davranış ortamlarında bireysel kararları ve davranışları bireysel süreçlerin belirlenmesinden çok toplumsal etkilerin daha çok belirlediği açıktır. Yani bu tür kolektif davranış adı verilen toplumsal olaylarda yetişkinlerin bile sosyal etkiye çok daha açık hale gelerek grup yönünde davrandığı bilimsel araştırmalarla kanıtlanmıştır. Bu tür bir sosyal etkinin oyun, çocukluk ve gençlik çağında olan 18 yaş altı grubu için çok daha yoğun bir gücü olacağı açıktır. Yani olaylarda çocukların hem yaşları ve bilişsel kapasiteleri hem de sosyal etkiler nedeniyle bireysel idareleri ile davranmadıkları göz önüne alınmalıdır.

Bütün bunların ötesinde çocuklarla yapılan görüşmelerden çocukların cezaevinde kaldıkları sürenin bir politik sosyalizasyon işlevi gördüğü açıkça anlaşılmaktadır. Eğitim olanaklarından sosyal ve maddi imkanlardan büyük ölçüde yoksun olan dolayısıyla kendini gerçekleştirme yolları da oldukça kısıtlı olan çocukların ve gençlerin bu tür olaylarda bir tür kendini özel hissetme, davranışlarına anlam yükleme hatta bir kahramanlık psikolojisi içine girdikleri ve bu duyguların cezaevi sürecinde de pekişebileceği düşünülürken çocuklara ağır ceza verilmesinin ne çocuklara ne de herhangi bir grup ya da kuruma yarar getirmeyeceği açıktır.

6.3. Uzman Görüşü / Terörle Mücadele Yasasına Göre Yargılanan Çocuklar İçin Ek Bilgi Notu

Prof. Dr. Sevda Uluğtekin*

“Çocuklarla yapılan görüşmelerden bazı ana başlıklarda sonuçlar çıkarmak mümkün” başlıklı dokümana ek olarak hazırlanmıştır: Bu bilgi notu, ilgili dokümandaki açıklamalar ve çocukların ceza sorumluluğuna (sorumluluğuna) ilişkin görüşleri pekiştirecek bir nitelik taşımaktadır. “Gençlerin gelişimsel olgunlaşmamışlığı” ve “gencin kapasitesi” üzerine yapılmış son araştırmaların genel olarak sonuçlarını ortaya koyan bu bilgilerin, başta A.B.D. olmak üzere yakın bir gelecekte Avrupa’daki ve tüm dünyadaki çocuk adalet sistemlerini etkileyecek bir öneme sahip olduğu belirtilmelidir. Ergenler üzerinde yapılan beyin gelişimine ilişkin son araştırmalar, ergenin davranışlarıyla ilgili olarak beynin iki farklı bölgesinin ergenlik boyunca gelişmeye devam ettiğini göstermiştir (Grisso, 2008):

Bu bölgelerden ilki, limbik sistem ve beynin ön lobunun orbitofrontal bölgesini ve özellikle ventromedial prefrontal korteksi kapsayan sosyoemosyonel sisteme ilişkin olanıdır. Büluğ çağındaki hormonal değişim sonucunda bu sistem değişikliklere uğramaya başlar. Sonuçta bu, ergenlikte, heyecan arayışının artmasına, duygusal yönden daha çabuk tahrik olmaya, davranışlardan elde edilecek ödül arayışının artmasına ve sosyal enformasyona karşı daha açık ve duyarlı olmaya neden olur. Beynin ergenlikte gelişmeye devam eden bir diğer bölgesi bilişsel (*cognitive*) sisteme ilişkindir. Bilişsel sistem dorsolateral prefrontal korteks ve periatal lobu kapsar. Beyinde bu sistemdeki değişimler de ergenlik öncesinden başlar ve yirmili yaşların ortasına kadar aşamalı bir biçimde gerçekleşerek, ergenin bu açıdan belli bir olgunluk düzeyine erişmesini sağlar. Bilişsel sistemde olgunluğun artması demek, dürtü kontrolünün, duygu düzenlenmesinin, ileriye görebilmenin, ilerisi için planlama yapabilmenin ve muhakeme yeteneğinin artması demektir.

MRI (*Magnetic Resonance Imaging*) araştırmaları bize şunu söylemektedir:

- Ergenlik, “sosyoemosyonel sistemin kolaylıkla uyarıldığı, sosyal geribildirimlere duyarlı olduğu” bir dönemdir.
- Ergenlik, “olgunlaşmamış bilişsel kontrol sistemi” olarak nitelendirilen bir dönemdir.
- Ergenlik “sosyoemosyonel ve bilişsel kontrol sistemi arasındaki bağlantıların hâlâ olgunlaşmakta olduğu” bir dönemdir.

Sonuç olarak, yukarıdaki bilimsel bulgular çerçevesinde, “terör yasasına karşı gelerek suç işledikleri öne sürülen” çocukların ceza sorumluluğunun tartışmalı olduğu ileri sürülebilir. İçinde yaşadıkları çevre ve toplumsallaşma özellikleri de dikkate alındığında çocukların ceza sorumluluğu olduğundan söz etmek zor gibi görünmektedir. Grisso’nun da belirttiği gibi “bulgular olgunlaşmamışlığa bağlı olarak oluşan hafifletici nedenler ile ilgili güçlü bir temel oluşturmakta” ve “gelişmekte olan bilişsel ve sosyoemosyonel beceri ve yetenekler avukatlara yardımcı olmada ve kararlara itiraz etmede uygun bir zemin ortaya koymaktadır (2008).

* H.Ü. İİBF Sosyal Hizmet Bölümü Emekli Öğretim Üyesi.

Kaynakça: Grisso, T. "Gelişimsel Olgunlaşmamışlık ve Gencin Kapasitesi Üzerine Araştırma: Kusur (*Culpability*) ve Yetkinlik (*Competence*) ile İlgili Sorular Nasıl Aydınlatılır?" Çev. C. Fırat. http://www.cfjj.org/GrissoPowerPt/CfJJ-culp-Devel_List_3-07.htm 1 Aralık 2008.

6.4. Sosyal İnceleme Raporlarının Model SİR Formatına Göre Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Yüksel Baykara Acar
H.Ü.İİBF Sosyal Hizmet Bölümü

Hüküm öncesi raporlar genellikle, kişi hakkında bir suçlama olduğunda ve kişi hakkında bir karar alınmadan önce istenen, kişinin geçmişi ve şimdiki durumu ile ilgili bilgileri içeren raporlardır. Hüküm öncesi raporların amacı, hakime karar almasında yardımcı olacak bilgiyi sağlamaktır

(http://www.justice.tas.gov.au/communitycorrections/probation_order/pre_sentence_report).

Bir başka açıklamaya göre hüküm öncesi raporlar, kişinin suç davranışının nedenlerini değerlendiren ve tekrar suç işleme riskinin azaltılması için ne gibi adımlar atılması gerektiğinin önerilerini içeren tarafsız (objektif) raporlardır.

(<http://www.glosprobation.org.uk/images/ProbationChart.pdf>)

Hüküm öncesi rapor olarak kabul edilen, ülkemizde sosyal inceleme raporu (SİR) olarak adlandırılan bu raporlar, görüldüğü gibi, suça yönelen kişi hakkında mahkemeye bilgi veren, o kişinin durumunu değerlendirmeyi amaçlayan raporlardır.

Uluğtekin ve Diğerleri (2005:8) SİR'lerin çocuk adalet sisteminin belkemiğini oluşturduğu ve suça yönelen çocuğun bireysel ve toplumsal gereksinmelerinin değerlendirildiği, buna bağlı olarak çocuğun bireyselleştirildiği raporlar olduğu görüşündedir.

SİR'ler suça yönelen kişi ve çevresi hakkında bazı bilgileri içermektedir. Bunlar kişinin;

- Aile geçmişi ve diğer ilişkileri
 - Eğitim ve çalışma durumu
 - Barınma koşulları
 - Ekonomik durumu
 - Sağlığı
 - Madde bağımlılığı
 - Daha önceki suçları ve şimdiki suçu hakkındaki bilgilerdir.
- (http://www.justice.tas.gov.au/communitycorrections/probation_order/pre_sentence_report).

Görüldüğü gibi, SİR, suça yönelmiş her çocuk için ayrı bir değerlendirme olanağı sağlarken, bu çocukların toplumla bütünleşmeleri açısından gerekli hizmetler hakkında ipucu sağlamaktadır. Böyle bir olanak ancak çocuk, çevresi, koşulları ve suç olayı hakkında ayrıntılı bir inceleme ve değerlendirme ile mümkün olabilir. Sistem kuramı işte bu bütüncü bakış açısını sağlamakta ve durumu çok yönlü biçimde değerlendirme imkânı vermektedir. Sistem kuramı son yıllarda suçluluk alanının yanında pek çok alanda (aile refahı, sağlık vb.) kullanılan bir kuramdır. Aşağıda sistem kuramı doğrultusunda bir SİR'in sahip olması beklenen özelliklerini içeren model bir SİR'de olması gereken bilgi ve çalışmalara değinilirken, Diyarbakır'daki olaylar nedeniyle haklarında SİR hazırlanmış altı çocuğun sosyal inceleme raporu model SİR bağlamında tartışılmış ve değerlendirilmiştir:

Öncelikle şu söylenmelidir ki, çocuklar hakkında hazırlanan SİR'lerin başlıklarının model SİR formatına çok benzediği neredeyse aynı olduğu görülmektedir. Ancak içerik açısından raporların tartışılması gereklidir.

Bir SİR, temelde üç bölümden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Bilgi toplama,
2. Değerlendirme ve
3. Müdahale bölümleridir (Uluğtekin ve Diğerleri (2005:8-9; Uluğtekin 2004:110-115).

1. BİLGİ TOPLAMA SÜRECİ

SİR'lerin hazırlanmasından bilgi toplama süreci çok önemlidir. Çocuk ve çevresi hakkında yeterli bilgi toplanabilmelidir. Uluğtekin ve diğerleri (2005:8-9) bilgi toplamada ev ve çevre ziyaretlerinin gerekliliğine değinirken, sekiz ile on yüz yüze ve yerinde görüşme yapılmasının önemine işaret etmiştir. Ev ve çevre ziyaretleri, çocuk ve çevresini yaşadığı ortam ve koşullar açısından görmeyi sağlayacağı gibi, suç davranışının ortaya çıkmasında bu koşul ve ortamın rolünün değerlendirmesinde hayati önem taşımaktadır. Bilgi toplamada resmi veya resmi olmayan yazılı belgeler de kullanılabilirler. En etkili bilgi toplama yolu olan görüşme, sadece suça yönelen çocukla değil, çocuğun çevresini de kapsayacak bir biçimde yapılmalıdır. İyi bir SİR' hazırlamak 30-45 gün çalışmayı gerektirmektedir.

Diyarbakır'daki olaylar nedeniyle haklarında SİR hazırlanmış altı çocuğun raporlarına bütünüyle bakıldığında raporların içerik açısından birbirine çok benzer olduğu görülmektedir. Raporlarda "Kullanılan Kaynaklar ve Bilgi Toplama Yolları" bölümünde çocuklarla yapılan mülakatların cezaevlerinde gerçekleştirildiği ve bir defa görüşme yapıldığı aktarılmıştır.

Ziyaret edilen kişi yine sadece hakkında SİR hazırlanan çocuklardır. İncelenen belge ve kayıtlar her raporda aynı şekilde (mahkeme dosyası ve ifade tutanakları) olarak yazılmıştır.

Bilgi toplama sürecinde meslek elemanının sadece hakkında rapor hazırlanan çocuk ve o çocuğa ilişkin mahkeme dosyası ile ifade tutanaklarına başvurduğu görülmektedir. Yukarıda da değinildiği gibi, suça yönelen çocuğun durumunu yeterli bir biçimde değerlendirmek açısından yeterli bir bilgi toplama sürecine ihtiyaç vardır. Dolayısıyla sadece çocuk ile görüşme ve mahkeme belgeleri, suça yönelen çocuğun ve çevresinin değerlendirilmesi açısından yeterli görünmemektedir.

Bilgi toplama süreci, raporun diğer bölümleri (değerlendirme ve müdahale) açısından büyük önem taşımaktadır. Çünkü çocuk, çevresi koşulları vb. hakkında yeterli bir bilgi toplama süreci, çocuğun ve çevresinin suç davranışı açısından değerlendirilmesine ve toplumla bütünleşmesi açısından müdahale önerisine ışık tutacaktır. Yukarıda değinildiği gibi, iyi bir SİR'in hazırlanması için 30-45 gün iyi bir süredir. Bu raporların, tek bir meslek elemanı tarafından aynı tarih aralıkları arasında (11.11.2008-4.12.2008) ve altı ayrı raporu toplamda 22 gün içinde hazırlandığı görülmektedir. Bu süre, tek bir çocuk için bile yeterli değilken, altı çocuk hakkında SİR hazırlanmıştır. Bu sürenin, her çocuğun ve çevresinin koşullarının suç davranışı açısından ayrıntılı değerlendirilmesi için yeterli olmadığı düşünülmektedir.

2. DEĞERLENDİRME

SİR'de ikinci ana bölüm değerlendirmedir. Değerlendirmede "suçun ortaya çıkışı" ve "suçun denetlenmesi" açısından çocuğun içinde yaşadığı toplumsal yapı ve kültürel özelliklerin toplumdaki diğer sistemlerle etkileşimine bakılır. Burada, çocuğun bireysel özellikleri, yaşadığı toplumsal ve kültürel çevre, aile, akran grubu, okul ve iş ortamına ilişkin bilgiler suç davranışıyla

bağlantılı olarak tartışılır. Toplumsal yapı ve kültür (toplumsal yapının özellikleri, kültürel özellikler ve yaşam biçimi) suçun ortaya çıkışı açısından önemlidir.

Suçun denetlenmesine ilişkin sonuç değerlendirme; risk, gereksinme ve kaynak açısından ele alınır. *Risk*; suç davranışının ortaya çıkardığı zarar ve tekrar suç işleme olasılığına ilişkin koşulların neler olduğunun açıklanmasıdır. *Gereksinme*; çocuğun içinde yaşadığı koşullar bağlamında bireysel, kültürel ve toplumsal düzeyde gereksinmelerinin (ihtiyaçlarının) ortaya konmasıdır. SİR'lerde risk ve gereksinmelerin ayrıntılı bir biçimde değerlendirilmesi, çocuğun tekrar suç işlemesine ilişkin durumun ortaya konulması ve toplumla tekrar bütünleşmede ihtiyaç duyduğu hizmetlerin belirlenmesi açısından önemlidir. *Kaynaklar*; söz konusu gereksinmeleri karşılamak üzere bireysel ve toplumsal kaynakların (ihtiyaç duyulan kurum, kuruluş, hizmetler, vb.) belirlenmesidir (Uluğtekin ,2004)

Değerlendirme bölümünde şu bilgiler yer alır:

- a. Suça ilişkin bilgiler**
- b. Bireysel özelliklere ilişkin bilgiler**
- c. Çevre (toplumsal yapı-kültür) ve aileye ilişkin bilgiler**
- d. Okul, iş, akran grubu ve boş zaman değerlendirme olanakları ile ilgili bilgiler**
- e. Suçun ortaya çıkışı ve suçun denetlenmesine ilişkin sonuç değerlendirme**

Raporlara bakıldığında değerlendirme bölümünün de her çocuk için içerik açısından çok fazla benzer hatta aynı olduğu görülmektedir. Bu bölüme daha ayrıntılı aşağıda değinilmiştir.

a. Suça İlişkin Bilgiler

Raporlarda suça ilişkin bilgiler başlığı altında çocuğun mahkemeye geliş nedeni ile suça karşı motivasyon ve tutumu hakkında bilgilere yer verilmiştir. Çocukların mahkemeye geliş nedenleri her çocuk için aynıdır. Böyle bir durum mümkün olabilir.

Ancak çocukların çocuğun suç eylemindeki rolü alt bölümü her raporda sadece birer cümle ile ele alınmıştır. Bu cümlelere bakıldığında açıklamaların, çocuğun suça ilişkin motivasyon ve tutumunu değil, çocukların kolluk gücü tarafından nasıl yakalandığını içerdiği görülebilir. Ayrıca raporda çocuğun suç eylemindeki rolü başlığı suçu anlama, suçun etkisinin farkına varma başlıklarını da içermektedir. O halde, söz konusu bu bilgilerinde bu alt bölümde tartışılması beklenmektedir. Raporlarda yer alan çocuğun suç eylemindeki rolü başlığı yerine, nasıl yakalandığı gibi bir başlık kullanılması daha uygun olabilir. Çünkü bu alt bölüm bir değerlendirme içermemekte, sadece çocuğun anlatımından bir cümleyi kapsamaktadır. Zaten cümlelerin "olayı anlatması istendiğinde..." şeklinde başladığı görülmektedir.

Suçla ilişkin bilgilerin model SİR formatı açısından yetersiz kalığı, yukarıda ifade edilen bazı alt bölümleri de içermediği görülmektedir. Örneğin bu bölümdeki "suçu anlama, olumsuz etkisinin farkına varma" alt bölümü çocuğun suç davranışının, içinde bulunduğu koşullar açısından değerlendirilmesinde çok önemlidir. Zaten çocukları yetişkin suçlulardan ayıran en önemli özelliklerden birisi de farkındalıkla ilgilidir. Ayrıca, içinde yaşanan kültürel özellikler, söz konusu farkındalığı belirleyebilir veya değiştirebilir. Örneğin hırsızlık davranışı bir çocuk için suç davranışı olarak görülürken, bir iş, meslek edinme veya çalışma süreci olarak görülen bir çevrede yetişen çocuk için suç değil doğal bir iş edinme süreci olarak kabul edilebilir. Dolayısıyla SİR'de bu değerlendirmeyi yapmak çok önemlidir.

b. Bireysel Özelliklere İlişkin Bilgiler

Bireysel özelliklere ilişkin bilgilere bakıldığında neredeyse model SİR'deki tüm alt bölümlerin olduğu görülmektedir.

Çocuğun olgunluk düzeyi alt bölümünde yer alan cümlelerin her çocuk için "aynı" olduğu görülmektedir. Çocukların bireyselleştirildiği raporlar olan SİR'lerde her çocuk için aynı cümlelerin yer alması düşündürücüdür. Her çocuğun aynı olgunluk düzeyine sahip olması tabii ki mümkün olabilir. Ancak bu varlığın (aynılığın) ayrıntılı olarak açıklanması gerekmektedir. Aynı cümlelerle yapılan açıklamaların çocukları ayrı ayrı ele almak yerine tek tip bir biçimde tartıştığı düşünülmektedir. Çocukların fiziksel ve zihinsel (raporda mental ve algılama seviyesi olarak belirtilmiştir) gelişimlerine ilişkin bilgilerin sadece çocuklardan alınması yanlış veya eksik bilgilere yol açabilir. Bu konuda aileler ile görüşme yapılması durumunda, çocuğun sağlığı hakkında eksik bilgilerin giderilmesi mümkün olabilir. Bazı durumlarda çocuğun fiziksel ve zihinsel sağlığı hakkında doğru bilgi alabilmek için bu konudaki profesyonellerden (doktor vb.) yararlanmak gerekebilir. Bir çocuğun fiziksel veya zihinsel problemi her zaman görüşme ile ortaya çıkmayabilir.

Bu alt bölümde "genel bakım ve temizliğinin yaşadığı sosyo ekonomik koşullar paralelinde olduğu..." ifadesi anlaşılmamaktadır. Bu paralellikle ne kastedildiği açıklanmalıdır. Çünkü sosyo ekonomik koşullar SİR'lerde çok önemli bilgi kümesi içinde yer almaktadırlar.

Ayrıca suçu anlama ve olumsuz etkisini fark etme bilgisinin ayrıntılandırılmadığı sadece bu yeterlilikte oldukları belirtilmiştir.

Genel fizik sağlığı ve özürlülük durumu alt bölümleri her rapor için aynı olan birer cümleyi içermektedir.

Diğer uyum ve davranış sorunları alt bölümündeki bilgiler de her çocuk için aynı cümleleri içermektedir. Buradaki bilgilerin çocuk yerine çevresindeki bireylerden (aile, okul, iş vb.) alınması çocuğun objektif bir biçimde değerlendirilmesi açısından çok önemlidir. Çocuk, bu konuda bilgi verebilecek yeterliliğe sahip olamayabilir veya bilgi vermek istemeyebilir. Bu açıdan mutlaka çocuğun çevresinin de bilgi toplama sürecinde olması beklenmektedir. Ayrıca bu alt bölümde yer alan "...insanlara karşı önyargılı olmadığı..." ifadesi de düşündürücüdür. İnsanların önyargıları, onların uyum ve davranış sorunlarına işaret etmeyebilir. Bu nedenle raporlarda, önyargıların uyum ve davranış sorunlarındaki yeri açıkça tartışılmalıdır.

ÇMU ile kurduğu ilişki, mülakatlardaki duygusal durumu alt bölümündeki bilgiler de her çocuğun raporunda aynı cümleler ile ele alınmıştır. Bu durum da, SİR'lerin çocukların bireyselleştirilmesi ile ilgili işlevini yerine getirmesi açısından sorun yarattığı gibi, her çocuğun aynı tepkileri verdiğinin ifade edilmesi düşündürücüdür.

Bu alt bölümdeki bir başka önemli durum başlıktaki ÇMU (çocuk mahkemesi uzmanı)'nın varlığıdır. (Ailenin ÇMU ile işbirliği alt bölümünde de benzer şekilde kullanım bulunmaktadır). ÇMU, 253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'da yer alan bir ifadedir. Bu ifade artık Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK)'nın yürürlüğe gitmesi ile kullanılmamaktadır. Bu adlandırmanın yerine ÇKK'ya göre sosyal çalışma görevlisi kavramı kullanılmaktadır. Meslek elemanının bu kavramı neden kullandığı anlaşılmamaktadır.

c. Çevre (toplumsal yapı-kültür) ve aileye ilişkin bilgiler

Çevre ve aileye ilişkin bilgilere ilişkin olarak raporlarda model SİR'de belirtilen pek çok alt bölüm ele alınmıştır. Ancak tüm raporlarda bu alt bölümlerin birer ikişer cümleleri içerdiği ve neredeyse aynı cümlelerle yer aldığı görülmektedir.

Bu alt bölümlerden çevre olanaklarına bakıldığında yine aynı cümlelerle açıklamaların yapıldığı görülebilir. Bu durum yinelenen gibi, her çocuğun bireyselleştirilmesi açısından endişe vericidir. Ayrıca model alma durumunun çocuğun suç davranışıyla bağının daha iyi kurulması beklenmektedir.

İçinde yaşanan toplumsal yapı ve kültür alt bölümü daha önce de ifade edildiği gibi suça yönelen çocukların suç davranışını algılamaları ve suçun ortaya çıkması açısından önemlidir. Bu bilginin de, suçu anlama ve olumsuz etkilerinin farkına varma becerisi açısından da başka bir önemi bulunmaktadır. Raporlarda her çocuk için bu alt bölümde de aynı cümlelerle açıklamaların yapıldığı görülmektedir.

Ailenin akraba, komşu ve çevre ilişkisi alt bölümü tüm raporlarda yine aynı cümlelerle ele alınmıştır. Ailede güç ve yetki paylaşımı alt bölümündeki açıklamalar da yetersiz görünmektedir.

Aile üyeleri arasındaki ilişki ve sorun çözme kapasiteleri ile ana baba çocuk etkileşimi alt bölümlerindeki bilgiler de her rapor için aynıdır. Bu alt bölümlere ilişkin açıklamaların da yeterli olmadığı ve ne demek istediğinin tam olarak anlaşılmadığı düşünülmektedir (örneğin; "ailenin ...eğitim kültür ve olanakları paralelinde olumsuz yönde şekillendiği gözlemlenmiştir" cümlesi ile ne demek istenmektedir?)

Çocuğun kardeş sayısı ve ilişkileri alt bölümündeki bilgiler de yetersizdir. Ayrıca aile üyeleri arasındaki ilişkilerle ilgili olarak sorun çözme kapasitelerinin alt düzeyde olduğu ifade edildikten sonra tüm raporlar için yine aynı şekilde kardeşler arasında sorun olmadığı açıklaması düşündürücüdür. Sorun çözme kapasitesi düşük olan aile üyeleri arasında sorun olması da beklenen bir durumdur.

Çocuğun suç davranışında aile çok önemli bir sistemdir. Ailenin yapısından ailenin suça karşı tutumuna kadar pek çok etmen suç davranışının ortaya çıkmasını ve denetlenmesini etkilemektedir. Aynı zamanda bu bilgiler, ailenin bir sistem olarak nasıl bir değişim ihtiyacında olduğunu görebilmek açısından da gereklidir. Ancak raporlarda ailenin suça karşı tutumuna ilişkin bilgilerin birer cümle ile ve birbirine çok benzer olarak ele alındığı görülmektedir.

Ailenin ÇMU ile işbirliği alt bölümünde de ifade edildiği gibi SİR'ler sadece çocuklarla yapılan görüşmeler ve ziyaretler sonucunda hazırlandığı için bu alt bölümle ilgili bilgiler eksik kalmıştır. Ayrıca çocuk mahkemesi uzmanı kavramı daha önce de yinelenen gibi yanlış kullanılmıştır.

Ailenin diğer sistemlerle ilişkileri ve yararlanma durumları alt bölümünde tüm raporlarda ailelerin, çocuklarla ilgili herhangi bir sistemden yararlanmadığı ifade edilmiştir. Oysaki okul, iş, akran grubu ve boş zamanı değerlendirmeye ilişkin bilgiler başlığı altında çocukların okul ve arkadaş grubu sistemleriyle ilişkide olduğu ve çocukların örneğin okul sisteminden yararlandığı görülmektedir.

d. Okul, iş, akran grubu ve boş zaman değerlendirme olanakları ile ilgili bilgiler

Bu alt bölüm altında çocukların okul, iş, akran grubu ve boş zamanı değerlendirme biçimleri hakkında kısa bilgiler verilmiştir. Bilgiler çocuğun söz konusu sistemlerin suç davranışı üzerindeki etkileri ve toplumla bütünleşmede bu sistemlerden nasıl yararlanacağını değerlendirmek açısından çok yetersizdir.

e. Suçun ortaya çıkışı ve suçun denetlenmesine ilişkin sonuç değerlendirme

Değerlendirme bölümünün bu son alt bölümü, eldeki verilerin (bilgilerin) suçun ortaya çıkışı ve denetlenmesine ilişkin tartışmanın yapıldığı bölüm olması açısından çok önemlidir. Raporlarda böyle bir alt bölüm olmadığı gibi, diğer alt bölümlerdeki bilgilerin yetersizliği, sonuç

değerlendirmeyi yapmak açısından güçlük yaratabilecektir. Bu sonuç değerlendirme suç davranışının nedenlerini ortaya koymak ve suçun denetlenmesi yani çocuğun toplumla bütünleşmesi için yapılması gerekenlerin (hangi sistemler, neden ve nasıl değişmeli?) altını çizmek açısından çok önemlidir.

3. MÜDAHALE

Bu bölümde suça yönelen çocuğa ilişkin suçun ortaya çıkış ve denetlenmesine ilişkin bilgilerin yer aldığı değerlendirmeye bağlı hazırlanacak plan yer almaktadır. Bu bölümde çocuk ve çevresinin nasıl bir değişim ihtiyacı olduğu üzerinde durur. Değişmesi beklenen kişi, kurum ve kuruluşlar açıkça belirtilmelidir. Müdahale sürecinde bu değişimle ilgili birlikte çalışılacak kişi, grup ve kurumların yanında müdahalenin getirdiği hizmetten yararlanacak olan kişi, grup ve kurular da açıkça belirtilmelidir. Müdahale bölümünde şu bilgilere yer verilir:

- Değişme sürecinde mahkemeye sunulan somut öneri
- Değişme sürecindeki çalışmaların amacı, süresi, yer ve zamanı

Tüm raporlarda bu bölümün aynı şekilde ele alındığı ve her çocuk için aynı müdahalenin öngörüldüğü görülmektedir. Müdahale bölümü her çocuğun kendi bireysel ve çevresel koşul ve ihtiyaçları açısından gerekli olan hizmetleri öngörmektedir. Ancak raporlarda, bu bireyselleştirmenin de diğer bölümlerdeki bilgilerle paralel olarak yapılmadığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak;

- Raporların içerik açısından çok benzeştiği hatta aynı olduğu görülmektedir. Bu benzeşme, çocuğun bireyselleştirilmesinin, kendisinin ve çevresinin koşul ve gereksinmelerinin yeterli bir biçimde değerlendirilmesinin gerçekleştirilemediğini düşündürmektedir. SİR'ler aslında çocukların kendilerini ifade etme yolu olan önemli sosyo legal dokümanlardır. Dolayısıyla birbiri ile bu kadar benzeşen bu raporlar, çocukların kendilerini (çevreleri ile birlikte) anlatma (açıklama) olanağını da vermemektedir.
- Raporların sadece çocukla yapılan görüşme, ziyaret ve mahkeme belgeleri ile kısa süre içinde hazırlandığı görülmektedir. Bu durum, SİR hazırlanması açısından tek bir görüş açısı ile eksik bilgi toplamaya neden olabilir. (Örneğin fiziksel, zihinsel sağlık, ailenin diğer sistemlerle ilişkisi vb.) Kısa zamanda, yeterli bilgi elde edilemeden hazırlanan bu raporlar çocukların her birinin suça yönelme nedenlerinin irdelenmesini güçleştirecektir. Ev ve çevre ziyaretleri kişiyi, içinde bulunduğu koşullar açısından değerlendirmede hayati önem taşıyan konulardan biridir.
- Bilgilerin azlığı yanında, bazı alt bölümlerde ele alınan konuların açık olmadığı, ne demek istediğinin anlaşılmadığı görülmektedir.
- Rapordaki bazı açıklamalarda yanlış olduğu düşünülmektedir. Örneğin tüm raporlarda ailenin hiçbir sistemden yararlanmadığı ifade edilmiştir. Oysa daha sonra ki bölümde görüleceği gibi, ailenin bir üyesi olarak çocuğun okul, akran grubu sistemleriyle ilişkide olduğu/yararlandığı anlaşılmaktadır.
- En başta ifade edildiği gibi, SİR'ler çocuk için uygun kararın almasında, hâkime yardımcı olacak bilgi ve değerlendirmeyi içeren raporlardır. Şimdiye kadar yapılan tartışma ışığında, söz konusu raporların bu işlevi yeterince yerine getiremediği düşünülmektedir.

Kaynakça: Uluğtekin S. (2004) *Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal İnceleme Raporları*. İkinci Baskı. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 71.

Uluğtekin S., Baykara-Acar Y., Cankurtaran-Öntaş Ö., Kırımsoy E. (Eds.) (2005) *Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal İnceleme Raporu (SİR) ve Gözetim Raporu (GR) El Kitabı*. Ankara: Dostlar Dayanışma Derneği.

6.5. Uzman Görüşü (Ali İhsan YAKA, Psikolog)Devlet, travma ve Çocuk)

Başta Diyarbakır ve Adana olmak üzere bazı illerimizde sayıları 100'leri aşan çok sayıda çocuk, eylemlere katıldıkları iddiasıyla 'örgüt üyeliği' suçlamasıyla çocuk mahkemesi yerine, DGM'lerin ardından kurulan Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanmaktadırlar. 2006'da Terörle Mücadele Kanunu'nda yapılan değişiklikle 15-18 yaş grubundaki çocukların bu şekilde yargılanmasının önü açılmıştır. Çocukları tutuklama ve onları ağır cezada yargılama halinin toplumsal bir sorun haline geldiği bu günlerde özellikle ruhsal olarak ağır travmalarla sonuçlanabilecek müdahalelerin önüne geçmek için ülkemizin yargı sisteminin uymak zorunda olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin bazı önemli maddelerini ve bunların ne anlama geldiğini hatırlatmanın gerekli olduğunu düşünüyorum.

Bir Küçüğün Özgürlüğünü Kısıtlamanın Koşulları:

- 1- En son çare olmalı
- 2- Alternatif yolların uygulanması için gerekli çaba gösterilmiş olmalı
- 3- Hürriyete müdahale istisnai hallerde yapılmalı
- 4- Hürriyete müdahale zorunlu asgari süre ile sınırlı olmalı
- 5- Hürriyete müdahale uluslar arası prensiplere ve usullere göre yapılmalı
- 6- Ayrımcılık yasağı ihlal edilmemiş olmalı
- 7- Küçüklerin tutulabilmesi için şu hususların dikkate alınması gerekir:
 - a. Özel ihtiyaçları ve statüleri
 - b. Yaşları
 - c. Kişilikleri
 - d. Cinsiyetleri
 - e. İşledikleri suçun gerekleri
 - f. Ruhsal ve fiziksel sağlık durumları
 - g. Zararlı etkilere ve tehlikeli durumlara karşı onları koruyacak şartlar
- 8- Küçük tutulurken dinsel, kültürel inançlarına, manevi değerlerine saygı gösterilmeli
- 9- Özgürlüğünden yoksun bırakılan küçük (uluslar arası hukukça tanınan ve içinde bulunduğu durumda da kullanabileceği) kişisel, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel haklardan mahrum edilmemeli

Yukarıda belirtilen maddeler aslında çocukların işledikleri suçun kapsamı, amacı ve sonuçları hakkında bilgilerinin olmayacağını ve söz konusu suçu değerlendirme yetilerinin (bilişsel kapasite) yeterli olgunlukta olmadığını varsayar. Yani çocuk o anda işlediği suçu (olumsuz davranışı) bağımsız olarak düşünüp sergilememektedir (örneğin çocuk o andaki olayı bir oyun gibi algılayabilir veya macera gibi görebilir ya da kendi akran grubuna uymak için bu olumsuz davranışı sergileyebilir).

Çünkü bir çocuğun davranışlarını belirli bir zaman dilimi içerisinde gözlemlediğimizde davranışlarında oldukça büyük değişkenlikler olduğunu gözlemledik; davranışlardaki bu büyük değişkenliğin temel nedeni kişiliğin çok hızlı değişimler yaşaması ve olgunlaşma için hızlı ve

büyük değişimlerin gerek fizyolojik gerekse de ruhsal düzeyde yaşanmasından kaynaklanmaktadır; dolayısıyla çocuk ve ergenlik döneminin bu kadar yaşamsal önem arzemesinin temel nedeni kişiliğin temel yapı taşlarının daha çok bu dönemde atılmasıdır. Özellikle de burada 2 durum söz konusudur: Birincisi çocuklar oldukça hassas bir yapıdadırlar ve yaşayacakları olumsuz tecrübeler bazen onların ruhsal yapılarında ağır hasarlara neden olabilmektedir. İkincisi ergenlik döneminin en önemli özelliği çocuğun bu dönemde kolayca kendine zarar verebilmesi ve soyut kavramsal durumlara daha yatkın olabilmesidir; ergen, gerçek olayları bazen kendi hayal dünyasındaki kavramlara göre karşılaştırabilir ve kendini, benliğini olduğundan farklı bir durumda görebilir ve sonucunun ne olacağını tahmin edemeyeceği davranışlara yönelebilmektedir.

Yukarıda açıklamış bulunduğum gerekçelerden dolayı çocuk ve ergenlerin sergiledikleri olumsuz davranışları “suç” olarak görmek ne kadar sağlıklı bir tespit olacaktır? Suç değerlendirmesi ve olumsuz davranışlarından dolayı ağır ceza mahkemelerinde yargılayıp onlara ağır cezalar vermek çocukları topluma kazandıracak mı? Yoksa onların özellikle ruhsal sağlığında kalıcı hasarlara mı neden olacaktır?

Burada özellikle gözaltı süreci ve cezaevi ortamının çocuk için olumsuz psikolojik sonuçlarının olduğunu belirtmek istiyorum; gözaltına alınan çocuğun üzerinde ne gibi psikolojik etkilerin kalacağını çocuğun gelişimsel normlarını göz önünde bulundurduğumuzda bu olumsuz etkileri daha iyi görebiliriz. Çocuğa bir yetişkin gibi müdahale edildiğinde aslında burada yapılan çocuğun gelişimsel normlarının göz ardı edilmesidir ve bu durum, gözaltına alınmış ve cezaevine konulmuş bir çocuğun psikolojisinde ağır tahribatlara neden olabilir. Bunu aynı zamanda çocuklara yönelik insan hakları ihlali olarak yorumlamak daha doğru bir tespit olacaktır.

Bir çocuğun yaşı, fiziksel ve bilişsel gelişimi göz önünde bulundurulmadan çocuğa yapılan gözaltı müdahalesi aynı zamanda bir insan hakkı ihlalidir.

“Çocuklara yönelik insan hakları ihlalleri onların öncelikle benlik tasarımlarını ve sosyal ilişkilerini olumsuz yönde etkilemekte; duygu düşünce ve davranış kalıplarında normal dışı gelişmelerin yaşanmasına neden olmaktadır. Bu durumda suça itilmiş çocuk gelecekte normal hayatın gereklerine ayak uyduramamakta ya da bir başka deyişle sosyal işlevselliğini arzu edilen düzeyde yerine getirememektedir”(Danış, 2005:259).

Bölgedeki çatışmalı ortamın yetişkinler üzerindeki travmatik etkilerini göz önünde bulundurduğumuzda bu sarsıcı olayların çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri oldukça geniş bir yelpazede kendini gösterebilmektedir. Travma, yaşanan olumsuz olayların birey üzerinde bıraktığı kalıcı psikolojik veya fiziksel hasarı ifade etmektedir. **Çocuklara terörist algısıyla müdahale edilmesi ve onların yetişkinmiş gibi gözaltına alınmaları ve cezaevine konulmaları kalıcı korkulara, çocukların hayata güvenle bakamamalarına ve yıkıcı suçluluk psikolojisi içerisine girmelerine neden olabilmektedir.** Çocuklar, model alma ve kişiliklerin benimseme açısından yaş küçüldükçe etkiye daha açık hale gelir; bu nedenle cezaevindeki bir çocuk için model alma riski daha yüksektir (Soysal, 2009).

Bazı durumlarda çocuklara yapılan güvenlik müdahalesi(polis şiddetine maruz kalma, gözaltına alınma ve cezaevine konulma) psikolojik bir travmaya da dönüşebilir. Travma, genel olarak dışarıdan bir etkinin yol açtığı fiziksel veya ruhsal yara anlamına gelir (Budak, 2003).

Ruhsal travmalarda, yaşanan olay kadar kişilik değişkenleri de önemli bir faktördür ve travmanın etkileri her çocuk için farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Çocuğun karşılaştığı bu olumsuz olaylar çocuk için travmatize olduğunda olay sonrası yaygın davranışlarındaki başlıca şu belirtiler ortaya çıkabilmektedir:

- 1- Genel davranışlarında büyük olumsuz değişiklikler (örneğin düzensiz ve heyecanlı davranışlar ifade edilebilir),
- 2-Geçmiş dönümlerin yaşanması (örneğin yaşanan olayın ana temasının çocuklarda özellikle oyunla dış vurulması),
- 3-Travmatik olay yeniden yaşanmış gibi davranma veya hissetme (yanılsamalar, geçmiş dönümler gibi),
- 4-Yaşanan olayla ilgili uyarıcılardan inatla kaçınma veya genel tepkilerde körelme, anlamlı etkinliklere ilgisizlik ve başkalarından uzaklaşma, yabancılaşma duyguları,
- 5-Olayın önemli yanları konusunda hafıza kaybı,
- 6-Kolay heyecanlanma, sinirlilik, öfke patlamaları, abartılı şaşkınlık tepkisi, uyku düzeninin bozulması, yoğunlaşmada veya hatırlamada zorluk olarak kendini gösterir.

Burada özellikle olayın stresli olup olmadığını anlamada çocuğun yaşı ve çocuk için olayın ne anlama geldiğini tespit etmek daha önemlidir.

Gelişimsel normları ve çocuğun kendi özel kişiliğini göz önünde bulundurduğumuzda yaşanan sarsıcı olayların etkisi her çocuk için farklı bir yoğunlukta yaşanır ve bunları ifade etme de farklılaşır. Örneğin konuşma dönemini tamamlamamış bir çocuk yaşadığı sarsıcı olayı söz yerine oyunlarla veya korkularıyla ortaya koyup bu olayın anılarını uzun süre ortaya koyabilir (Ekşi, 1994:26).

Okul öncesi dönemindeki çocuklar ise yaşanan sarsıcı olaydan sonra bu olayla ilgili korkularını sözel olarak ifade etmede zorlanma; ebeveynlere bağımlı davranışlar sergileme ve özellikle anneden ayrılamama olarak kendini gösterir. Okul çağındaki çocuklar daha karmaşık davranışlar sergileyebilir: Yaşadıkları sarsıcı olaylardan bir süre sonra ebeveynlerden ayrılamama, saldırganlık, engelleyici davranışlar ya da iştahlarında ani artış veya iştah yokluğu gösterebilir ve yaşadıkları olumsuz olayı tekrarlayan biçimde sözel olarak defalarca anlatabilirler. Aslında çocukların yaşadıkları bu olumsuz olaylar, bazen de onların dış dünyayı güvenli olmayan bir yer olarak da algılamalarına neden olabilir; bu nedenle çocuklar dış dünyaya açıldıkları zaman bilinçaltında sarsıcı travmatik olayları tekrar yaşayabileceklerini düşünüp tamamen içine kapanık olabilirler, bu da depresif belirtiler şeklinde kendini gösterebilir ve çocuklar kendilerine haz veren oyun ve eğlencelerden kaçınabilirler (Bu, özellikle şiddete maruz kalarak normal yetişkinlermiş gibi gözüktürülen çocuklarda görülmesi muhtemel olumsuz davranışlar arasına girmektedir).

Bazı yazarlara (Pynoos, 1990) göre savaş veya sarsıcı olaylara maruz kalan gençler iki uçta davranış sergileyebilir: Bunlardan birincisi gençlerin çok erken bağımsız davranışları, kendi yaşamlarıyla ilgili oldukça erken kararlar almaları, yakın çevreden, çok çabuk ayrılmaları veya madde bağımlılığına ve suç unsuru içeren davranışlar sergilemeleri şeklinde olabilir.

İkinci uçta ise çok fazla bağımlı davranışlar gösteren kendine güvensiz, içe kapanma ve ebeveynlerden (özellikle de anneden) ayrılma korkusu olarak kendini gösterebilir.

Çocukların yaşadıkları sarsıcı ve travmatik olaylar bazen onların ileriki gençlik yıllarında kendi elleriyle intikam duygusu şekline de dönüşebilir.

Çocukların sergileyecekleri olumsuz davranışlarla ilgili çeşitli görüş ayrılıkları olsa da savaş ve benzeri durumlardaki ortak fikir şudur: Regresif(gerileme) davranışlar, saldırganlık, suçluluk duyguları, elem tepkileri, okul başarısında değişimler, kişilik değişiklikleri, uyum ve davranış sorunları, çeşitli psikofizyolojik(psikolojik kökenli bedensel rahatsızlıklar) bozukluklar, anksiyete ve depresyon tablolarının geliştiği bildirilmiştir (Ekşi, 1994).

Bu gibi durumlarda çocukla psikoterapötik bir ilişkinin kurulması gerekir. Bu ilişkinin hedefi yardım etmek, onu desteklemek ve empatik bir tutumda bulunmaktır ki bu

terapötik ilişkiyi yönlendiren de yine çocuğun kendisi olmak durumundadır; çünkü terapinin yönünü çocuğun psikolojik yaralanmışlık durumu belirlemektedir...

Kaynakça

- Vance, H. Booney & Pumariega, Andres J.(2001). Clinical Assessment of Child and Adolescent Behaviour. John Wiley & Sons, Inc
- Danış, M.Z.(2005), "İnsan Hakları Boyutunda Çocuk Suçluluğu ve Suça İtilmiş Çocukların Sağaltımında Sosyal Hizmet Yaklaşımları" İçinde III. Ulusal Çocuk ve Suç Sempozyumu Kitabı, der. Akyüz, E., Uluğtekin, S., Acar, Y.B., ve Öntaş, Ö., Yorum Matbaacılık, Ankara:353
- Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi(1994 Cilt:1 Sayı:1), Ayrıntı Basım Yayım Matbaacılık, Ankara:23

Bu rapor İnsan Hakları Derneği tarafından hazırlanmıştır.